

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مناقب غوثی (فارسی)

سوانح قدوم شاه ابوالغوث گرام علیہ الرحمۃ والرضوان

مصنف

حضرت شیخ شمس الدین خلیفہ حضرت قدوم گرام دیوان علیہما الرحمۃ

مرتب

سید باسط علی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد فراوان و ثنائے بے پایاں مرخالفے را سرزد که در گلتان مفرقش
عزیز کمال عارفان بترجم ماعرفناک حق معترفیتک مشتم است
و در چمنستان عبادتش طوطی لسان عابدان بکلام ماعبدناک حق عبادتک
منتظم بادشاه که قل هو الله احد حدیث اوست صمدی که الله
الصمد رتبه صمدیت اوصاف که بغیر ارکان گنبد آسماں برابر افراخت
بادی که انبیاء و واسطه هدایت کافه اتمام ساخت تعالی شانہ و تقاضا بر هانہ
و در دنیا معدود و رباعث اتحاد عالم و فخر اولاد آدم رسول الثقلین
سید الکونین محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم و علی آلہ
العیظام و اصحابہ الکرام

امّا بعد ! فیقول الراجی الی راحۃ رب الارباب نور محمد
کامیاب غفر الله ذنوبہ کہ چوں این احقر الانام و این امام فرخندہ انجام
بدریافت سعادت صفات غنیہ علیہ صفت قبلہ اقطاب و انوار محبوب الرحمن
شاه الباقوت گرم دیوان مظللہ السامی بہرہ اندوز دایرین گردیدہ و بشارت
ملائکت قبلہ کونین مشفق مکریم شیخ شمس الدین سلمہ الله تعالی مشرف گشتہ

شیخ مذکور کتابت منادب نموده که در احوال آنحضرت تصنیف نموده اند

و باعث مشغولیت فداآت آستانه مبتدیه که و کثرت امور و بری فرصت نمی
یافتند بآن نظر ثانی محاسن و قباح عبارات و معانی ملحوظ نمایند لهذا باین
بنده فرمودند که این کتاب را همراه خود برده نظر ثانی تصحیح باید کرد که موجب
سعادت دارین است.

بنده این مقدمه را سر بایه سعادت خود دانسته بدل و جاب قبول نموده
در تصحیح ساعی گردید و در بعضی محل از جانب خود فائده مندرج ساخت و اختصار
بلفظ فائده کرده تا خوانندگان بفوائد مستور محظی و مسرور شوند.

حمد بے حد و ثناء بے حد مصور تماثل کن فیکون را که خامه
ابداع و کلک اختراع چندین نقوش گوناگون بر صفحه بستی پیرا نمود
و این لسان انسان را با انواع کلمات ناطق ساخته به شکر خود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چون شرح احوال ہر یک اجدادش موجب طوالت کتاب بود تا گزیر
از احوال حضرت مخدوم شاہ محمد قدس سرہ کہ اس دیار بقدم شریفش جلایا شریفی میماند
آن برگزیده در گاہ صمد حضرت مخدوم شاہ محمد قدس سرہ وے از اکابر اشراف
است۔ دریں طریق بغایت حالے قوی و شانے عظیم داشت۔

خرقہ خلافت از پدر بزرگوار خود حضرت مخدوم شاہ محمد قدس سرہ پوشید۔
حضرت مخدوم شاہ محمد قدس سرہ از دہلی بسبب خاطر برخاستہ شد۔ در وقت سلطان
ابراہیم شرقی مع اہل و عیال و متعلقان در شہر جوینوہ شریف آدرہ در گوشہ ویرانہ کہ
الآن بجلہ سپاہ مشہور است استقامت گرفت۔ سائبانے نہ داشت کہ دفع گرماں و باران
بدان تواند نمود۔ معدومے ایام زیر سایہ درختے گزرانیدہ موسم برسات رسید۔ معدومے
ایام از موسم مذکور انقضایافت امساک باران رونمود۔

عالم از خشک سالی بغایت کوفتہ و سوخته گشت۔ اضطرابے تمام بہرہ خلق راہ یافت۔
سلطان نیز ازین مقدمہ مضطرب گشتہ از درویشان و صالحان استمداد و وجہ میخواست
دران وقت در پیشے صاحب جذب در جوینوہ استقامت داشت۔

سلطان از بعضے خوارقات اعتقادے بجناب آن درویش فرمود کہ دوستے از
دوستان الہی بے حمایتہ سایہ عمارت و سائبان در سایہ درخت ایام بسر میرود۔

سمت باران اتمنظار آن نمی کند کہ دوستان حق را رنج می رسد۔ سلطان ازیرے
مقدمہ اطلاع یافتہ کہ تالاش محکم است آخر معلوم گشت کہ در پیشے با چند از متعلقان در فدا

در آن استقامت گرفته است۔ انوار ولایت از بشرہ او تابان است۔ سلطان خود بظاہر
مشرق گشت۔ اول درخواست تعمیر عمارت نمود درخواست سلطان بزیور اجابت محلی گشت
آخر ہزار درخواست الحاج بترتیب منزل از گاہ خس مامور شدہ۔ در آن وقت ہاج سلطان
آن ترتیب بسبیلہ الوصول صورت گرفتہ سلطان رخصت خواستہ متوجہ منزل خود گشت
ہنوز سلطان در راہ بود کہ باران بغایت طغیانی بر رسید۔

دنہ زن کا وہانی قد کے شیر گرفتہ بخدمت رسید الباقول فتوح خود نمود و
درخواست ای مہنی کرد کہ خواہم ازین شیر بقدتہ استعدادی کہ در خود می یابم بلا فصل
بطریق فتوح رسانم۔ آنجناب بعد از تأمل فرمود تو از قوم ہنودی مخالف دین و منافق
ایں فرقہ اگر انافعال خود دین نامعقول تا ب شوی د از دین محمدی بہرہ گیری قبول نہ تو
مصافقہ نہ دارد۔ آن پیر زن بعد اذ دل از میں کہ شیفۃ جمال با کمال آن حضرت بود
بے تأمل کلمہ شہادت بر زبان راند۔ بتصدیق قلبی کہ حرمت محکم بست۔

انفاقاً و راضی موت لاحق گشت متعلقانش خواستند کہ او را بر رسم خویش در آتش
سوزند۔ ایں خبر عرض حضرت رسید باخادمان فرمود کہ متعلقانش را ازین معاملہ منع نمایند
آن مسلمان را بآین اہل اسلام تجہیز و تکفین باید نمود۔ متعلقانش مخالفت نمودند قصہ قاضی
شہر بدلت قاضی موافق مسئلہ فتوی اثبات مسلمانی و بے شہادت دو شاہد معتبر داد۔

آنحضرت فرمود حاجت چندی گفتگو نیست ہمیں موتی اگر ثبوت مسلمانی خود را
گوای دہد چہ بہتر بر ہمہ حضار را ایں دعوی عجیب و غریب بسیار مستحسن افتاد
آنحضرت قدس سرہ خود نزدیک جنازہ او بایستاد گفت ای مسلمان اگر تو بتصدیق مسلمانی
موتی ای دین و آئین کلمہ شہادت بر زبان رانی تا مطلقاً یقین آید کہ تو مسلمانی آن زن

۸
 سر از کفن بر آورد و گفت اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الرَّالِّهِ الْاَكْبَرُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللّٰهِ يَا سَرْدَر
 کفن کشید آنحضرت بر جنازه او با جامه او کرده با حیات تمام دفن نمود از ظهور این
 خوارق عجیب و غریب غلغلہ در شهر و اطراف افتاد چون بتقدیر الہی میعاد و دعوت رسید
 بتایخ سوم جمادی اولی بادوست حقیمتی بزرگ گشت سلطان ابراہیم از تعزیت بہایت کویشہ
 شدہ آحرالامر حضرت شاہ مشید را صدمہ و جانفشانی آن مسند محنتش گردانید

حضرت شاہ مشید قدس سرہ

حالی عجیب و شانے عظیم و تصرفاتے قوی پیدا کرد تصرفات ولایت و
 ہویدا است کہ از اصلاب و چندین فرزندان با حشمت و اہل استعداد کہ ہر یک را
 ذات العہاد عالم توان خواہد بود و آمدند
 الغرض حضرت شاہ مشید چون انتقال خود ازین عالم در معاملات دریافت
 وے را دوسپہر بودند حضرت شاہ معروف و حضرت شاہ علی خرقہ خلافت خود مع
 امانت شاہ معروف ارزانی داشت متحمل این امانت گردانید بتایخ بست و دوم
 جمادی آخری مرغ رُوع شریفش بایشان علیین پرواز کرد مزارتہ کہ او در جوہنپور واقعہ
 است بِرَحْمَتِ اللّٰهِ عَلَیْہِ

حضرت شاہ معروف قدس سرہ

مرغ عظیم القدر با برکت بود در سیر سلوک کار با قصی مدائح رسانیدہ بزرگ من
 سَلٰکَ طَرِیْقَیْ فَمِنْہُمْ اَلّٰی بَدَمَ قَدَمَ طَبِیْقَیْ مَجَابِلَاتِ اَلْبَا و اَلْجَا و اَلْجہاد را کاری فرمود

صاحب اخص ذات صوری و معنوی گشت الواح کمالات و ثواب عادات از روی این احوال
فانی شد بتایخ بست دوم ششم جمادی اولی بر حمت حق پیوست. قدس سره

حضرت شاه حبیب اند قدس سره

بعد وفات پدر عالی قدر بر صدر سجاد جلوس فرمود طریق آبار و اجداد را گامی
دعایت می نمود تا آنکه بتایخ باز دهم جمادی آخری ازین عالم رحلت ارحمال پرست

حضرت شاه محمد ماه قدس سره

مرتب بغایت صاحب تصرفات صوری و معنوی بود. بعد از انتقال پدر بزرگوار
دست از لذت دنیا کشیده بود در ایماط طریق بر رگان خود احتیاط تمام می فرمود تا
آنکه بتایخ دوازدهم ماه رجب بعالم بقا خرامید

حضرت شاه عثمان بن شاه محمد ماه قدس سره

نعمت و امانت مطابق اجداد کریم الطیفین محافظت میکرد در تعمیر احوال معنوی
خویش مجاهده میداشت تا آنکه ازین منزل فانی بمقام اصلی شتافت و فائز بتایخ
بست پنجم جمادی الاخری واقع شد

حضرت شاه معروف ثانی قدس سره

صاحب کمالات صوری و معنوی بود. حق تعالی از مواهب خود الواح البواب روی
کشوده تا آنکه در احتیاط اعمام صوفیه گوی سبقت از مهران وقت در بود تا از وحشت خانه
در طال بحشرت خانه بی زوال نمود فرمود و فائز بتایخ شانزدهم ذی القعدة واقع شد

حضرت شاه ابوسعید بن شاه معروف قدس سره

مظهر انوار دامت بود همیشه مهت بلند داشت انقوش آزادی بر عقیق و نیای کام
حق بجانب تعالی وے را بعین عنایت نظر کرده بود که مثل شاه ابوالخیر فرزند محترم داشت
آفرین صد هزار بر پدرے که بی پرور دایم چنین پسرے
همیشه در مجاهده نفس ثابت قدم می بود تا آنکه بتیاسی دوازدهم ذی الحجه بر دهنه وضو
سنتافت - رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ

آن مستغرق مشاهدات توحید مصفا از آلائش خیال غیر حضرت سیدنا شاه حاجی ابوالخیر
قدس سره ولادتش در وقت سلطنت نورالدین محمد جهانگیر شاه واقع شد اسم وے قبل از
ولادتش بر دوز ولادت پدر بزرگوارش شاه ابوسعید جد وے حضرت شاه معروض ثانی قدس سره
مقرر نموده بود و آنچه نخواست که روزی که پدرش شاه ابوسعید تولد نمود خیر بجانب پدر گوار
وے شاه معروف رسانیدند در آن وقت کتابے در مطالعه داشت بحجت دریافت اسم
در آن خواص نمود این اسم برآمد ابوسعید ابوالخیر فرمود که این را ابوسعید نام است
وے را حق تعالی فرزندی کرامت نماید اسم او ابوالخیر خواهد بود الغرض در آنک
مدت علوم عقلی و نقلی تحصیل نمود علامه و فهامه روزگار گشت با وجود این شباب ایام عیش
و کامانی در صلا و تقاضا متبع بود و از آن بجانب حضرت میر سید شیر محمد برهان پوری داشت
در اوائل سلطنت شهاب الدین محمد شاه جهاں صفا قرآن ثانی بدلی تشریف از زانی داشت
از آنجا که آوازه علم و صلاحیت و بے همه جافرا رسیده بود امیر الامراء ابوالباب ثالثة حال
وے را از مواهب عظمی دریافتند اعتقادے تمام بخدا متشعشع بودند که در وقت فراغت
بخدا متشعشع انواع علوم از احادیث تفسیر و روز و اشاعت و صوفیه تعلیم نمود

که خدمت و بیعت و جلالک مستمی بودستی که سلطان را مشتاق ملازمت گردانید سلطان
 نیز از دریافت صحبت و بیعت منبسط و فرخاک می گشت
 هر چند سلطان بمشاوَرَت امیر الامراء اکثر درخواست می نمود که چیزی از مناصب
 خود چند ریہات بطریق نذر قبول افتد و التفات نکرد و سبب ترک وے آن بود که
 روزی سلطان بخدمت دریافت سعادت ملازمت حضرت شاه میر قدس سرہ کہ در قصبہ سیالکوٹ
 سکونت داشت توجہ فرمود حضرت شاه ابوالخیر نیز در آن وقت ہمراہ بود و سلطان چیزی نقد
 بر طبق نذر پیش حضرت شاه میر نہاد در جہ قبولیت بیعت چون سلطان بمالغہ قبولیت از حد
 گزرا نذر اشارت بطرف حضرت شاه ابوالخیر نمود کہ سزاوار این ہدیہ ایشانند کہ بالوہ مشقت
 تحصیل علم نمودہ آنرا بہمت آوردے یہی صرف می نمایند این سخن از کمال غیرت و دال ایشان
 جا کرد از تعلقات دنیا بکلی منقطع گشت قدم اجتهاد آزادانہ و مردانہ در سیر سلوک نہاد نمود
 را در ریاضت و مجاہدات شاد افگند از غایت آزادی یکے ملقت تمیشتہ
 نقل است کہ مادر امیر الامراء حوسے پارسا و صالح روزگار بود یا وجود آن قدر احتشام
 جاہ و مباہات خود از ہمہ بے تعلقی وجہ قوت خود از حرفت چرخ زنی مقرر می داشت بلکہ
 در آن حرفت آن قدر مشقت روا داشت کہ مبلغی از صرف لا بد فاضل اقتارہ بود و درخواست
 قبول نذر بخدمت حضرت شاه ابوالخیر نمود کہ این ہدیہ نذر از وجہ جلال است از غایت
 استقلال بہت احتمال آن پاکباز ہم بشرف اجابت مقرون شد بے زاد و راحلہ بشرف
 زیارت حرمین شریفین سعادت ابدی دریافت چندین آن شرف امکان بودہ معاودت
 بوطن فرمود لباس آزادہ و ولید پور شریف آورد را قامت نہاد
 حق تعالی سیدنا ابوالخیر را توفیقات کامل کرامت فرمودہ بود چون ایام ودیعت
 نہات فروردین عالمہ عقیب یافت اکثر در مقامات سخنان و اقوال مبارک میرانند

میں کوئی مادی وقت و انت الدوان کہ درمہد آرا کو بد لو خاستہ سہا سہا ایہ اردو ہوا
 بود یکاں وقت را نمودن تانہ بود بہت بلوں نمود پائے آل وقت بہتوہ آرا تہ بود
 رونے پاتے چند از باران ہم روز آنجا استادہ بود صناد و دست مبارک و اشک
 بر آن بہتوہ فطی موازنہ کہ کشیدہ یاران در آن وقت آل حرکت از فہ بعض خیال پنداشتہ
 آخر ہماں روز بر ستر مرض غلیظہ اگرچہ حرارت مرض بہک کہ کہ کے بدن اضطراب بہم
 رساند صبح آن روز کہ یازدہم ماہ شوال یک ہزار چاہ و نہ ہجری بود حجاب سہالی بر
 انداخت با محبوب حقیقی روم صابیت ساخت خلف رشید مہر شاہ اسماعیل چوں در تعین
 محل قبر پد بزرگوار و صیغہ نہ داشت متامل بود آنہا کہ در کشیدن خط بہتوہ خاصہ بودند صورت
 ماجرا معروض داشتند خود توجہ فرمودہ آن مسطر راستی را دریافت احتیاط در لوازم تدفین نشانی
 و لاش در نہ یک ہزار و ہشت ہجری بود پنجابہ و یک سال عمر شریفش بود

آن کعبہ فقر و قناعت را غلیل حضرت مخدوم شاہ اسماعیل قدس سرہ و سہ خلف رشید
 و خلیفہ وجانشین محترم حضرت سیدنا حاجی شاہ ابوالخیر است حق تعالی وے را ولی مادر زاد بود
 آورده جمیع مثل کچ روزگار در ہر دیار بولایت وے معترف بودند در وقت خود مخصوص بہ
 عنایت الہی عالم حقیقی نظم و نسق ولایت صوری ہم بدست اقتدار وے خوالہ کرد بہ ہر لحظہ جذبہ
 استغراق بروے استیلا یافتہ بود از عالم و اہل آن آگاہی نہ داشت کہ سالہا سال بشریت
 ملازمت وے تعارف داشت چوں بطریق معہود بخد متش مشرف می شد بطریق نا آشنا
 باز پرس می نمود آنقدر جلال بروے طاری بود کہ ہمہ کس دلیرانہ بختور نمی رفت

در عہد صبی آپچہ انتہای تحصیل علوم بود بر ترتیب مرغوب با انجام رسانید چوں بن
 تیر رسید جذبہ شوق اورا بطرف مقصود اسلی کشید مردانہ وار قدم اجہتاد در پیش نهاد در
 رہا بہر خدمت سلطان الوصلین میر سید شیر محمد سعادت اندر گشت از آنجا کہ حیر قابل داشت

باید که توجه آنجناب کامیاب گردید کار خود را با بیچاره ساید که هر گونه طالبی که خدمت
 آنحضرت می رسید حصول مرادت صوری و معنوی و راه احوال و جهت ایتالی می نمود
 در آستانه ولید پور استقلال بر بالشت قناعت نهاد از جمیع تعلق خود را برکنار کرد و
 با محبوب حق می الفت تمام گرفت خود را در فرست ملائمت انداخت
 بقالے راکن محمد آباد گننه بهوج نام بغایت صاحب حسن و نیک سیرت بود بخدمت
 حضرت مخدوم مشرف گشت چیزی از هدایا موافق استعداد خود که بدان میلان خاطر
 مبارک دیدنیش می نهاد آنحضرت قدس سره بخوشی تمام شرف قبول ارزانی میداشت
 بغایت میانه قد و حقیر البدن بوده اندا تبرک یک بقای سبز رنگ امانت نهاده بود
 نقل است که روزی بطریق سیرخونپور توجه فرمود بخانقاه قاضی محمدی نزول فرمود
 از آنجا که قاضی نیازمندی تمام بخدمت آنحضرت داشت اما از غرور شیخت ظاهری اکثر
 بر او صاع نام شروع آنحضرت حرف و حکایت می کرد بارها وصیت به صلوة غمسه میفرمود
 و بخدمت آنحضرت قدس سره نشسته بود که وقت نماز رسید قاضی برخواست
 عرض نمود که وقت نماز است حضرت امامت نمایند تا بجماعت نماز گذارم آنحضرت را که
 با وجود مشرب ملائمتی در احتیاط شریعت دقیقه فرو گذاشت نبود فی الحال بر عادت امامت
 نمود از آنجا که صلوة معراج المومنین واقع است بشا به جمال محبوب حقیقی مستغرق گشت که از
 قیام در کوع زلفت مقتدیال تا بیک پاس انتظار کشیده متفرق شدند گویند شراب و زرد
 نماز نیاده بود قاضی از شاهده این حال در حیرت ماند باز دیگر مقصدی این نوع کلمات گشت
 الغرض آنحضرت قدس سره را جذب استغراق چنان در شاهده جمال لایزال خود مستغرق
 نمود بود که از تکلفات آداب شریعت مطلق فرغت داشت اما از لوازم تعظیم شریعت و

ایام ربیع الثانی یک احتیاط نمود
چون سن شریفش یفتاد و سال رسید بانف غیب صدای اگشت لکم
دینکم و ائمت علیکم السلام رسانید چاشت گاه روز چهارشنبه شانزدهم ماه جمادی
اولی سیکه از یکصد و شش هجری خلف رشید شاه محمد رادینو طلب داشته پنجه به کار برد
وامانت پیرال بود بدست خاص خود و ال نمود که این امانت سلامت نگايد به گاه که وقت
مقضى آن شود آنرا کارنامه مالی در حفظ امراب آن نیک احتیاط جانبر داری خلف رشید آن تیرگان
را بر نهاده تعظیم بتقدیم رسانید آنحضرت که بر بالش تکیه داشت بالش را بدست مبارک از پس
پشت برداشت در پیش نهاد قبله رو نشسته بر آن تیمم کرد و در نماز مشغول گشت بهمین که یک
جده ادا کرد در قیام دیگر اندام مبارک لرزید سر بالش نهاد جال بمشاهده محبوب حقیقی تسلیم
نمود در ولید پور بر دروازه حویلی برابر قبر پدر بزرگوار خود مدفون گشت رحمه الله علیه
در ریشته صاحب حال در آن نواحی بود شب چهارشنبه که آنحضرت قدس سره صبح
آن ازیں عالم انتقال فرمود آن درویش در معامله دریافت که از جواب و اطراف جمیع
مقربان بارگاه صمدیت خیل خلیل سرعت تمام می آیند آن درویش که این حال مشاهده نمود
از آن جماعت استفسار کرد آخر از جواب معلوم گشت که مخدوم شاه اسمعیل ازیں عالم انتقال
نموده است بجهت ادائے نماز خاذه میرویم آن درویش چوں ازیں معامله باز آمد صبح دم
متوجه آستانه گردید در کفین و تدفین آنحضرت ثواب و سعادت ابدی حاصل نمود
تولد یک در سنه یک هزار و یک و چهارم هجری در ماه رمضان المبارک تاریخ بیست و دوم

حضرت شاه یسید محمد قادری قدس سره

دست راست مطلقاً صوفیه دست کمال بود رموز و اشارات این طائفه به یقین و
 نیک منکشف گشته آنچه آثار تعارف اولیا است بر همه در ذات عید المثال آیت
 قدس سره ظاهر بود در ترک و تجرید و انقطاع کلی در وقت خود نظیر نداشت با وجود
 تهافت و استعداد کسب کمال جمال حال خود را در لباس اغنیاء منظور داشت حسب طایفه
 بآرامش را رونق تمام بخشیده بود در سخاوت و همت و بذل و عطا و تعمیر احوال سیکینا و پیوسته
 غریب و فقرا دست قوی داشت ایام بعیش و کام انی و فیض سانی میگزینید چنانچه عالی قدر آنحضرت
 از این عام رحمت ارحم الراحمین دلش از نعم و احتشام بغایت سرگشته در تصفیه باطن مقید
 گشته گویند سبب ترک آن بود که در ایام شیخ المشایخ حضرت ذید رحمة الله علیه
 با جمیع اکابر و اشراف شهر اقصیه ملکه توبه نمود آنحضرت نیز در آن مجمع اکابر رفاقت کرد و لباس
 فاخره را بلباس دعایت فرموده بود چنانچه در قصبه ملکه رسید زیارت مقدمه حضرت شیخ
 کبیر رحمة الله علیه مشرف گشت چنانچه وقت سحر رسیده بود در معاملات روحانی طریق
 تارکان و مجروران محال نمود ازاله وقت دلش از احتشام بغایت تنف گشت همین که از آنجا
 بدولت خانه نمود معاودت نمود در تبه اسباب ترک که جهت محکم بست پنهان
 از معتقدان بتدریج اسباب مسافرت همیا کرد

شیخ بهاران را طلب کرده که فردا صبح دم آمده حاضر شوند مسجدی بر چوپاله نشسته برآمد
 غیر از بهاران کسی دیگر همراه نگرفت شاعر عالم گذاشته از راه بیابان احمد آباد بنارس توبه
 نمود چون بزرگ دریا به سوی سید لباس فاخره که پوشیده بود بر تبه را آورد و به بهاران
 رسانید و در آنجا در پیشگاه آنحضرت حاضر شد و در آنجا در پیشگاه آنحضرت حاضر شد

کرده به احمد آباد بنای رسیده دوسه روز در آن مکان برای دیدن درویشان توقف نمود
دریں اثناء عبدالکریم نام خادم مخصوص به پالوسی مشرف شد بهر خیز عرص از برای
معاودت آستانه نمود اما با اجابت نرسید و بے عظیم آباد نهاد الغرض مدتی آزادانه بگردان
نیردیار بنگاله نمود و بزیارت اموات و احیاء از اهل السد آن ولایت خطی وافر برداشته
بوطن شریف ارزانی داشت.

بر سجاده پدید و اجداد طریق ارشاد اوجاء نمود اوقلت بارشاد طالبان و تعمیر قلوب
سکینا و مسافرا با فلاح تَخْلُقُوا بِاخْلَاقِ اللَّهِ بسری برد چون عزیت میر
ولایت بالادست مذکور خاطر داشت باراده مسافرت تا به ال آباد شریف ارزانی فرمود از آنجا
که هر نوش را پیش در پیش است صحت جسم به عوارض مقام تبدیل یافت طاقت مسافرت در
خود ندید نیز در معاملات احوال خود به نوع دیگر مشایده نمود بوطن معاودت فرمود و
عوارض بدنی روز بروز به افراط می رسید.

روز بے برای تفریح در باغ جنوبی توجه فرمود بیرون باغ طرف شمال مکه نه بعد
هندوا بود که انکال فیل داشت در آن مکان می نهادند و پرستش می نمودند فرمود کال
انکال را از آن مکان برداشتند بعد از آنجا که چو تره برای جلوس خود آراسته نشست
و برخواست بر چو تره مذکور می کرد آن مکان بعد مشرکاں جائے اذان و صلوة گشت
چون عوارض جسمانی باعث تسلیم و دعوت حیات بوده در پانزدهم ماه صفر سنه یک هزار
و یکصد و چهارده هجری این خاکیان حیات اقامت بسته
در گه در عین وقت دفن تاریخ گفته محمد شهباشی

حضرت سید شاه ابوالغوث گرم دیوان قدس سره

مقتدای اهل ایمان آن وارث انبیاء استحقاق و آب به اعدایب بالانجمن
سید شمس مند ولایت و آب آفتاب بیت بدین شمس سید شاه ابوالغوث گرم دیوان
به محمد قادری زاد الله قدس کا در ابتدای یام بلو ش که وقت ابو و لعب و شمس
ت کلی انقطاع کرد. دوازده سال کامل بلا فصل نماز معکوس در چاه تنگ تاریک از نمود
بعد از آن نماز یک پاس مقرر در آن چاه مشغول بود. بست دو سال صوم دوامی داشت
و شمس در شب دوشنبه شب ماه ربیع الآخر سه کمین و یکصد مجری واقع شد.
رحمت منقضی شد یازده صد ابوالغوث اندرین گلشن در آمد

حد بزرگوار و حضرت محمد شاه اسماعیل قدس سره در صد حیات ملبوس داشت
بود آنکه آنحضرت قدس سره از قرب حضور با شیخ فو دے ملقات و متوجه
بود چون دایه بهر بان حضرت مرشد حقیقی و برادر آغوش گرفته بحضور آنحضرت قدس سره
میرفت و می گفت: نور دیده ولایت قمره العین بدایت ابوالغوث بخدمت لوسی رسید اگر چه
در وقت توجه بجانب دیگر داشت مجرد اصغارا این صوت سر بر آوردی و این کلمات بر
عظما یک اندک "غوث ابوالغوث قطاب ابوالغوث ابدال ابوالغوث" در آغوش
رفت به انواع ملقات شفقت می فرمود

آنکه مدت علوم دینی بر وفق قوانین اسلام تحصیل نمود چون و شمس ساله
شد بهر گواش این سرای عالی در منزل باقی نزول نمود پدر بر گواش در تعمیر و
و شمس در آنست ایتمشاهده محاسن عادات که از وی در ایام طفولیت
و شمس این بحال بهر شکرانه صحت بخا آورد و سرور و منبج

بیست
 از پنج رسمیات الهی و مثل نمک شش و قنده و کسب و فیه و تکالیف بدعت
 با نوع نیامده باشد که پدر عالی قدر و می استعداد تصرف بر کمال داشت
 چون ده ساله گشت طریقی عقاید شرعی جمیع اقیانای شرعی فرمود از صوم و
 نماز و روزه و نوافل و قضا و انداخته در آن وقت بسیار همت و شوق و ذوق و آزادی
 و اخلاص و حب الله را انگشت حیرت در دندان بود ریاضات و بهمان نوازی اخلاق
 استقامت و توکل و قناعت و عشق و ذوق و تواضع و دلجوئی و استغناء و صبر و تسلیم
 و بنا و فقه و غنا و بذل و عطا و ذکر و شکر و نشست و برخاست و فصاحت کلام
 و بلاغت و امتیاز بغایت -

چون ده ساله گشت پدر بزرگوارش از دنیا بکلی انقطاع فرمود قدم سلوک
 در راه وارد طریق تجرد استوار کرد و از سن یازده سالگی تا که بقدم تجرد در گوشه فریفت
 نشست گاهی درون خانه دست بر سفره دراز نکرد چنانچه خودی فرماید روزی ضیفه بدوازه
 آمد وقت طعام شبینه طفلان بودند ماحضری موجود بود هم بالتماس والده در آن نشست
 توانست درین شانیدر بزرگوارم از در درآمد ماره بر سفره دید غایت بر هم گشت
 که نهال بر دوازه نشست و تو دست در طعام دراز کردی چه خوش بود که ازین ماحضری
 بهمان طریق بانی سلوک داشته چندین سخنان که از قبیل احرام و محتوی برضای
 بلند و آن وقت زمان مبارک فرمودست از طعام باز کشیدم از آن روز آنچه حق تعالی در روز و شب
 از من خواست و مشروط است بر قدری که عنایت فرمود در مدینه و خافت با اتفاق
 و بقاء و تبادل می نمودم

پس چون در سیزده سال گشت در حالت دریافت بود و اینست که
 است چنانچه خودی فرماید که بخاطر گذشت اگر این ایام تحقیق است از خودی پس
 نیست پس بالالزام است که از تشریف بعیت آن حضرت فائده نمودن و نمودن حاصل
 نمایم شاید پیشتر وقت موافقت نکند اما خوف آنحضرت بر دل من چنان استیلا داشت
 که گاهی در خدمت چاره کشم و از حفظ آداب سخن معوض نداشتم آنچه مذکور بود و زیاده
 دیگر عرض رسانیدم آخر الامر بوسیله دیگری درخواست نمودم و بعد از آن چنانچه
 سیزدهم را منتهی داشته اند به تقدیر آن در توقف چندین روز بود چنانچه حضرت
 را فراغت اوقات نبود دیگر معلوم بود مگر معروض داشت.

ایجا سخن بگردش ماه و ستاره نیست در کای خیر حاجت هیچ استخاره نیست
 نخست سال سیزدهم بعضی این چنین نعمت مضائقه ندارد آخر آنحضرت قدس
 سره مراقبه فرمود در معامله دریافت که این مرجع مطالبات دینی و یقینی بشوای عقدان
 مشایخ ادوار خواهد بود اگر چه افتتاح مطالبه از جای دیگر است اما اشتاب بر آن
 اجزای سلاسل تبرکات استگیری و باید نمود پس آنحضرت قدس سره با تسلط امر باطن
 دوش را با اجابت مقرون ساخت.

الغرض حضرت قدس سره تاریخ یازدهم شهر رجب الاخر سنه یک هزار و یکصد و
 سیزده تشریف بعیت که بطناً بعد بطن ارث اجداد بزرگوار بود مشرف گشت آخر معدود
 ایام بعیش و کامانی منقضی گشت شانزدهم ماه صفر سنه یک هزار و یکصد و چهارده بحجری
 بر گوار شربت کُلّ نفس ذائقه الموت حشید ظهور اسباب در دل و
 شمعان دنیا کانی منقطع گشت و خواست که تبدیل لباس کرده قدم بر آستانه بر میال بندد.

ایامیون سند ولایت دودمان مطهره بی بی صدر ماندو مستعلقان قابل پروتک بود
 موجب امر باطن چندین توقف را کار فرمود لیکن افتتاح مطالب خود را بر قدر انوار حضرت
 محمد شاه اسماعیل قدس سره حواله نموده هرگاه که از تعصبات دنیوی فراغت یافته باشند
 مرقد منوره آنحضرت میرفتی و بحق مشغول می شد اهل مقبره را با نواع تملقات حین حیات
 ماضی یافت اکثر فائده و عقائد این طریق اخذ می نمود آنچه از روحانیت پاک جد بزرگوار
 ماموری خد در انجام آمل مبالغه می نمود.

پس چون بام شوقش از رادوق هل من مزید بزرگشت خلبه محبت محبوب حقیقی درگاه
 شد جهت تحصیل متاع نیک از هر دو کانی که باشد بطالب علمی برآمد پس بزرگوارش در
 احمد آباد بنارس ترک و تبریز کرده بود آن مقام را تقاول گرفته بصوب بنارس توجه نمود
 در مدارس و عتبات اعیان و اکابر آن آنجا از مطلوب خود لذت نیافت اما از تصدیق تقلول
 که بالانده گور شد شوق خود را مضاعف یافت از آنجا با عازم پیور توجه نمود آنجا پنجه مقصود از
 نسیم توجهات اکابر آن میارود شکستگی میاورد چندی تماشای آن دیار در اشغال علم ظاهری بسر برد.

بعد انقضای معدوم ایام حب جذبات و حانیت پاک جد بزرگوار بطن مراجعت
 نمود از نو نیابت مقابر اهل الله بر دلش استیلا یافت بر آن تحصیل سعادت
 زیارت مرقد منوره امیر کبیر سید اشرف جهانگیر قدس سره تعلق خاطر و کمال پیدا آورد
 اما از کثرت خدمات آستانه فراغت موافقت نمی کرد با اتفاقات حسنه هر دو کناره زیان
 میارکش رنگ سیاهی گرفت از مشاهده این حال هر یک در دستاران و هوا خواهاں بر
 بر من بدنی و عوارض مکرره معترف شدند هر یک متفق علیه دفع آن بکشمه فیوضات حضرت
 سلطان تاج السلطنت نمنان مقرر کردند استین همت از جمیع ترددات مطلقا بر افشانند

و کار گذار جهت تبلیغ خدمات آستانه مقبره نمود.

بعد از قطع مسافت مراحل بشرف زیارت آن صد آری منتهی العجب تبارک
الطهنت سنان محبوب حضرت سبحان امیر کبیر حضرت سید اشرف جهانگیر قدس سره بودند
صوری و معنوی نمود. بمجاورت آستانه متبرکه که از بعین اختیار کرد و روحانیت پاک آنحضرت
را با انواع تفقدات بنده نوازی ماضی یافت. آنچه از دقائق عقائد سناج قره صوبه
معروض داشت از آن حضرت جواب شافی یافت. اکثر اوقات بے تکلف سوال از بعضی
مسائل که مبنی صراط المستقیم این طائفه تواند بود تلقین حاصل می شد. هر روز بلا فصل صحبت
محرمانه در غایت شوق و ذوق و کلمات توحید و نکات معرفت و تجرید دست میداد.

الغرض از جناب ولایت آب جهانگیری بجهت زیارت محبوب الرحمن حضرت مولانا شاه
رضوان قدس سره مأمور گشته. اکثر نوادری طریق از اینجا اخذ نموده بوطن مالوده معاودت
نمود بر سجاده ابدان جمعیت حاضر مجلس فرمود خود را بلباس افینا مسطور داشت هر روز
نود بر کشیده. انتظام و اعتدال ریاست را کما ینبغی رعایت نموده. در بندل و سخا و اطوار
مشحوت و اوضاع صاحب بجا دگی در آن وقت عدیل نداشت. بامر آئنده بکلام اخلاق طریقه
تَخَلَّقُوا بِالْخَلْقِ اَللّٰهُ مَلُوكٌ میداشت. بهیچ نظر بهمت بے همایون تعمیر قلوب مسکینان و تحقیق
و تمییز بر گماشته. بدان چه از جد بزرگوار خود در معامله مأمور میگشت. با انواع اجتهاد آنرا
مداومت می نمود و ظلم ظاهری از سید الواصلین محبوب العاشقین میر سید عطاء احمد که بزرگترین اولاد
سلطان التارکین سید العابدین حضرت شاه موسی عاشقان اودی است قدس سره حاصل می
نمود. و این حضرت شاه موسی عاشقان اودی مرفی بود محترم در ترک تجرید غایت بهمت مردانه
است. چنانچه در آن وقت بعضی تربیت نظم را هم حضرت شیخ الاسلام محبوب الاقراد حضرت شیخ

صدر الدین عت حاجی چراغ بند قدس ستره بقام قطیعت عروج کرد و خرده خلقت یافته صفا
 دریت دیار اوده گشته بغایت تصرف عظیم داشت مقبره منوره او در اوده است
 خطه خاطر بر اعظام ذیل مرشد کامل رغبت نمود جذبات شوق عنان اختیار از
 قبضه اقتدار بیرون ربود. زاد کوکل بر کمر بسته بقدیم تجرید مسافر گشت. ازال جا که از پیر
 جد بزرگوار خود حضرت مخدوم شاه اسماعیل قدس ستره در معاملات با انواع تملقات مشرف میتند
 در دل حقیقه تصدیق داشت هر جا که همان برزخ مبارک مشایده نمایم خود را در آل پلیدیم
 اول بقدیم آزادانه در محمد آباد بنارس تشریف از زانی داشت. اما چون از مطلوب خود اثری
 نیافت بصوب ایه آباد توجه نمود. در مد رسد اعیان و اکابر آنجا میگشت و مقصود خود را می
 جست. اما صورت تصدیق در مرات شهادت جلوه گر نشد. حضرت میرد غلام احمد که ذکر وی
 سابق گذشت نیز در آن جا تشریف داشت با اتفاق حسنه با یکدیگر ملاقات جسمانی دست داد
 انواع خطوط و اصناف انشراح حاصل گشت بعد از مصافحه و معالقه از سبب تحمل بار مفر
 استفسار نمود حضرت بر مانی الغمیر خود آگاهی داد که دریں سفر من به اختیارم. آنحضرت در
 جواب فرمود که دریں شهر درویشی می بینم که در تربیت طالبان استعدادی قوی دارد و در خدمت
 بهره حاصل باید نمود. حضرت بد لالت رفیق شفیق بشرن قدس موسی جناب ولایت مآب حضرت
 شاه فتح محمد قدس ستره مشرف گشت آفتاب دید که از مطلع بدایت سر کشیده بجزو نظاره جمال
 دلالتش آنچه از برزخ کامل جد بزرگوار خود تصدیق کرده بود بے کم و بیش معاینه نمود چنانچه
 حضرت قدس سره خود می فرماید که چون نفحات اوصاف آنحضرت قدس ستره از منیر سبید
 غلام احمد سمع شد خوفی عظیم بر آن درویش مستولی گشت که خود را بچند یاقوت چنانچه موبی
 درین حالت ازین علایق بخت بگریخت و کما خود در وقت تصدیق معالنه کردم بے تامل

روایت ملازمت گشتم بهمین که سر از دروازه برآوردیم چشم چار شد دل بیدار گردید بے اختیار
 بعد موی دویدم آنحضرت تعظیم تمام برخاست بلکه از راه بنده نوازی قدم چند استقبال
 نمود آنحضرت بر صدر مجلس جلوس نمود در پیش بادی تمام دست بسته در ملازمت یاساد
 آنحضرت از کمال ذره پروری دست درویش گرفته در برابر خود جائے داد بمراعات احوالی
 پری متوجه گشت درویش تعظیم تمام معروض داشت القصه ساعتی چند از روز مانده بود
 در کلمات بهمین قبیل منقضی گشت.

شب آمد کار ساز عشق بازاں   شب آمد پرده دار کار سازاں
 صحبت بحرمانه در غایت شوق ذوق دست داد میزبان حقیقت سفره اسرار غوامض
 الوهیت پیش مہمان عشق از فراز کرده اطعمه و اشربه مراتب و مقامات احدیت و وحدت و
 احدیت و عقیده صراط المستقیم و فناء وجود و بقاے ذات و غیره که دریں طریق بدال اکتفا
 تواند بود پیش کشید حضرت قدس سرع از اینجا که حرارت غریزی اشتیاق باقصی مدارج
 داشت همه تناول فرمود سیری ابد حاصل کرد می گفت:

آں شب قدری که گویند اہل خلوت امشب است

یارب! این تاثیر دولت از کد امین کوکب است

ہر چند کہ در خانوادہ مطہرہ چشت کمال مجاہدہ تلقین در مبادی سلوک اقل یک شب از روز
 است اما حق تعالی حضرت را آنقدر استعداد و قابلیت عطا کردہ کہ در مجاہدہ یک پاس از
 مجمع مدارج و مقامات اطمینان حاصل کرد الحمد للہ علی ذلک.

بنا بر حقیقت مجاہدہ یک شب از روز حضرت خواجہ بزرگ معین الحق والبدین حسن بنجر
 در این سفر در انیس الاول می نویس کہ در شہر بغداد در مسجد بید الطائفہ حضرت خواجہ

لغاس بغدادی بدولت پانوس سید العابدین محبوب العارفین شیخ اعظم حضرت خواجہ شمس الدین
مشرق گشتہ ہیں کہ درویش روئے نیاز بر زمین بہاد حضرت خواجہ فرمود کہ دو گانہ ہفت از گذار
و مستقبل قبلہ منشین و سورہ بقرہ تمام بخوان بست بار کلر سبحان اللہ گہو بر سہ را مطابق امر
کار فرمودم آن گاہ خود بایستاد و روئے آسمان کرد و دست من گرفت و گفت یا یک
رسانیدم ہیں کہ گفت بدست مبارک مقراض بر سر درویش راند و کلاہ پہاڑ کی بر سر نہاد و کلیم
فاصلہ در بر کشید آسمان گاہ فرمود منشین و سورہ اخلاص ہزار بار بخوان بخواندم فرمود کہ در خانوادہ
چشت ما نہیں بجاہدہ یک ہزار و زست امروز برو شب زندہ دار۔ این درویش حکیم اشارت شب
در آئے فراغ و واجبات و سنن و نوافل و اشتغال باطن گذرانیدم۔

روز دوم حضرت خواجہ فرمود منشین و نظر بالا کن چون نظر بالا کردم فرمود تا کجائی مینی
گفتم تا عرض اعظم گفت در زمین نگر نگر ایستم فرمود تا کجائی گفتم تا تحت الثری۔ باز فرمود
اخلاص ہزار بار بخوان و روئے آسمان نظر کن چون روئے آسمان دیدم گفت تا کجائی معائنہ می
نمای معروض داشتم تا حجاب غفلت فرمود چشم پیش کن کردم گفت باز کن باز نمودم دو
انگشت خود را نمود و گفت چہ می بینی؟ گفتم ہزار عالم می بینم ہیں کہ عرض رسانیدم
فرمود کہ برو کار تو تمام شد۔

حاصل کلام حضرت نفیض تربیت حضرت قدوۃ المثلح در حلیر کیا سن جمع مدارج
عالیہ کہ مذکور شد تقرب یافت۔ معدومے ایام حسب الامر مجاور آستانہ بود۔ ابواب فتوحات
نظر نفیض مرشد کامل بر حضرت قدس سرہ کشود اگر چہ نوازش انقاس متبرکہ آنحضرت
ریاض بہشت از حوصلہ شرح مفصل بیرون ست۔ اما از ان جملہ یکے برسم تمن بہشت
رفت باید

شبه و غلوت خاص مجلس در نهایت شوق و ذوق است و از آن جهت که این
معانی و کلمات است و از دست و نطق تمام گرفته بود و این حالت که در لوافل به غلوت
جلوه و کمال داشت مطالب صادق نیز چون کل یکی گوش به استماع و سیل از خوش از خود
بخیزد و خوش بود آنحضرت بعضی غایت زیباترین و حدت بیان فرمود که حق تعالی برای این
امری کرامت فرماید شبحان الله ز به پیدا زل که بدین و انتب از جمله شوق و قدس
یابد الآن اثر آل انعام بیرون از حد قیاس در عین التصدیق بالتصدیق ظاهر است
که و اما ابواب فیوض احمدی بر روی روزگار حضرت قدس سره مفتوح است
الغرض بعد از چندین کجی امانت و خیر و خلافت و اجماعان پشت و عنوان الله علیهم
اجمعین موجب اعزازت جناب ولایت مآب مرشد کامل معاودت نمود در آستانه
و امید بود بر این اجداد طریقی ارشاد پیش گرفت الحمد لله علی ذلک خود را در ریاضات
تأفیه انداخت همه وقت غلوت با محبوب حقیقی میرداشت رفی و کیلان مهمات که معتمد علی
مقامات نامی بودند بعضی رسانیدند که حضرت از جمیع مقدمات معاملات خود را معلق داشتند
از اعجازات باشد گاه و گاه خدا فراموشی کافذ خیر و واصلات در پیش گذرانم حضرت قدس
سیرم نفس سر از دل پرور و در آرد که این در پیش خود در باب حساب است حساب از دیگری
چه نماید بر این جمیع و املاات نفس در لا تنفع خرج شد مستوفی عشق در دیوان اخلاص مطالبه
آن بر می نگاشت بطور انشخیص و اجبی در دست قانون گوی شیطان افتاد متمردان حواس خمره
باو تنفق شمع توکل و چه دار قناعت حمل مستقل نمی یابند اگر کردی بهمت با استقلال تو به نماید
توسیل به کزین و رسد
الغرض بعد از این ایام در آستانه ولید بود و انقطاع از ماسوی الله اشتغال داشت

چون کثرت مہمات مثل در اوقات تنویر میگشت فاطمہ بیکش از آنجا کلی رسیدہ
 شد برادر خود و شاہ احمد بربند حکومت اجرائے ہما قدر داشت. باد بود مغرب بالواری
 اقیانام و فراست و تحمل و کیاستند پیران صاحب بر سجادہ اجدا و با مہر اویض مہر و مہر
 متمکن است و محمود و دانی آزادانہ از آنجا برآمد در لہ و پہلوئے جنگل اقامت گرفت چنانچہ کسی
 از احوال مطلع نبود و این وحدت آباد و ہر جان است بغایت فرحناک در عین شایع عام
 مابین محمد آباد کہند معظم گزہ پہلوئے جنگل واقع است طرف جنوب موضع مذکورہ. غلاق از ہر
 ریاضت حصول حاجات و مرادات روی پناہ مندی کجانب الیت تاب نہادند چنان ہونے
 کہ کل الدوام گرمی از کوران بجزم مجاورت مشرق میشدند. خادمان خاص آب و منو آہنا
 دوائے چشم میدادند حق تعالی بکرشمہ توہمات گرم دیوانی در خنائے چشم عطای کرد
 التفسیدیں طریق مرواں مجرم و مغلوب و زناں عیثمہ و امثال آن ہر ماہی کہ روی
 نیاز کجانب ملای فی آوردند ہر یک حسب المرقوب بکامرائی ہمدش شادمانی می رفتند
 خدمت سید العابدین شواہل ال اللہ حضرت راجے سید خیر اللہ قدس سرہ رادریاست
 و غرقہ خلافت پیران چشت از دست آنحضرت نیز پوخیدہ است و این حضرت راجے سید
 تہ اللہ فایت مالی شان و صاحب تصرفات صوری و مغوی اولاد پاک بناد و جانشین محترم
 حضرت محمد العابدین راجی سید مادہ شاہ است قدس سرہ. با حضرت بنی مجلس ہائے
 شوق و محبت ہائے گرم بودہ است. اکثر برائے سعیدین حضرت قدس سرہ در وحدت آباد
 ہون بہرہ تشریف آوردہ از آنجا کہ صاحب ولایت محمد آباد بود اکثر چٹان بود کہ حضرت
 از مدبر مستحق ملازمت آن سید العابدین از مقام خود کہ معاملہ مستند کردہ از محمد آباد
 است نسبت میر سید و معاودت می نمود

یک مرتبہ تقریب غرض حضرت دلیل العارفین محبوب العاشقین رہنے رسید۔ جمعیہ
 قدس سیرۃ جمع کا روز شرف نصیر اللہ عانودہ محلے درغایت اعتشاء امہ عطف
 واقع شد از حضرت مانیکوہ و جوئیو رتا عازر پور و لواچی آن جمیع مشاہیر نامدار و ذرا
 جماعت حاضر بودند مجلس ذوق و کماع گرم بود حضرت قدس سیرۃ نیز از مقام خود
 آواز اذان بے تکلف مرکب و خیل و خدم لباس تلندہ تنہا در مجلس حاضر گشت و کلمات
 قدس سیرۃ از لواش تمام برخاست قدمی چند استقبال کرد اہل جماعت بگیس فاقیت نمودند
 حضرت قدس سیرۃ در آورده بجملے خود جائے داد بکمال شفقت از ہر طرف بجانب حضرت
 متوجہ شد چنداں حرمت و تعظیم را در بارہ حضرت قدس سیرۃ رعایت نمود کہ جانہ ان مجلس
 از ان کوفتہ شدند خطرہ آہنا بصغای باطن دریافت رخ بجانب آن جماعت کرد و گفت
 دریں وقت در میان فرقیہ ملاہل صفا ابو الفوت ثانی فرید است چرا کہ جمیع منن حضرت گنج شکر
 شد کہ در خانوادہ عین سہل مستقیم و ادا و وصول حق است ازاں وقت الی یومینا
 خوب تر از من خلیفہ بحق کے دیگر ایان کرد۔

دریں وقت کہ در حضور ما ازین جماعت بجائے من ممتاز است بعد من نیز بجائے من
 ممتاز خواہد بود چوں وے قلوب العارفین است ازاں در صدر نشانیدم کہ جائے قلب
 صدر می باید ہر حال وے خلیل رب خلیل است جسود مدارجات وے عبد اللہ خواہد بود
 چوں آنحضرت قدس سیرۃ این فوائد با تمام رسانید قوالاں فائزہ بودند سماج در دادند
 آنحضرت قدس سیرۃ زاد ذوق مالے دست داد حضرت قدس سیرۃ نیز در ان حالت
 رفاقت داشت در عین ذوق و تیار ازین مبارک آورد قطع نمود قطع و ان حالت بہت
 مبارک خود در ذوق مبارک حضرت راست نمود۔

حدت بہاں را ہزارں پیاس
 سیریم گوہر نگوہ چشتہاں
 و قصہ دیگر بھاب زارہ والا گہر قلع رشید را جے سید مردان علی رحمت نمود نظر
 عواطف آں سید عالی مقام در جمیع مرام در بارہ حضرت بجدے مصروف بود کہ ہمیشہ آتمی
 احوال می نوشتند شفقتی کہ مناسب مال پدران باشد رعایت می نمود چوں حضرت
 دانت برکاتہ بالواع امانت و خرقة خلافت حضرت را جے سید خیر اللہ قدس سرہ بسدست در
 وحدت آباد جلوس نمود انوار ولایتش را فروغ دیگر رسید ہمارہ نظر آنحضرت قدس سرہ
 در تعمیر احوال مرشد حقیقی مصروف بود ہمدیں ایام بقرب جو نیور تشریف از رانی داشت
 سید العاشقین را جے سید غلام معین الدین عن حضرت را جے دانی کہ برادر حقیقی کلال آنحضرت
 بغایت مروت و بابرکت عظیم القدر مرید و خلیفہ حضرت حجۃ العارفین سراج السالکین را جے
 سید ابراہیم بود قدس سرہ از طرف پدر عالی قدر خود حضرت محبوب الواصلین را جے
 سید غلام محی الدین قدس سرہ نیز خرقة خلافت پوشیدہ بود حسب الاجازت پیرو مرشد
 خود صاحب ولایت دیار جون پور بود۔

بے صاحب تصرفات صوری و معنوی و سر حلقہ اہل معانی و رموز دان دقائق اشارات
 و دقائق نکات مقتدائے ارباب تصوف و پیشوائے اصحاب بود۔ در سلسلہ عالیہ حامدی احمدی
 ایل و بزرگ حضرت را جے سید غلام معین الدین عن حضرت را جے دانی و حضرت را جے
 سید غلام نظام الدین عن حضرت را جے سید خیر اللہ قدس سرہ بغایت تصرفات و کمالات
 داشتہ بودند در آن وقت در فرقہ اہل السنہ نظیر ایشان نبود۔ اہل درجات و صاحب
 مقامات عالی بودند۔

حضرت را جے سید خیر اللہ و حضرت را جے دانی را قدس سرہ ہمارا جو نیور حکمت

علی بصوب محمد آباد متوجه ساخت با آن متفق و دوست آبا اشریف آوردند حضرت شد
حقیقی دانست بر کائنات نزول اجلال آن اهل معانی کی از واهیات غلطی شمرند و من است
پایه دانی قدس سره بر صدق اخلاص حضرت آفرینا نمود خرقه خلافت و امانت توانست
حضرت عطا فرمود از آنجا که ذات باریکات حضرت اجوم قابل یافت تحویل خرقه تبت
غیر از سجا مصلحت ندید گفت اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ امانت پیران پشت بر کز حق سلامت رسید
تا زمانیکه آل هرد و بزرگوار در صد دیات جلوس داشتند بموارد نظا تو بیات و تعمیر نوال
حضرت بر گماشتند تا آنکه ازین عالم رحلت فرمودند

وفات حضرت راجه دانی قدس سره روز یکشنبه سلخ ماه شعبان سنه یک هزار
و یکصد و سی بجری بود در شهر مونیپور در قافله خود مدفون گشت بر حرمه الله علیه
حضرت راجه سید غلام احمد صاحب خلع خدیف در مهاورت آستانه بد فانی قدر خود
سعادت مندی دارین حاصل می نماید وفات حضرت راجه سید خیر الله آخر روز شنبه تیرگی
مهمتر جب سنه یک هزار یکصد و بیست و هشت بجری واقع شد در محمد آباد بصمن حسنه خود
مدفون گشت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ

حضرت راجه سید مردان علی فرزند رشید حضرت بجای پدر بزرگوار برستند ارشاد
جلوس دارد و از تشریف خرقها حضرت راجه سید خیر الله و حضرت راجه دانی قدس سره هما
بر کت و دیگر یافت جمال و لائش را کمال دیگر افزود در اعتیاط آل امامت دماییت را کار فرمود
خود را در مجاهدات قوی انداخت دوام در مشاهد محو و متفرق بود استخراق بر و بیست سال
استقامت یافت که آن را در صادر خجند داشت همیشه آمد و رفت ایمان و کار و خیر و بر فصل بود
نار نامه آستانه آنچه از غیب بهم رسید نباید داشتند هر که از او رسد و ساد و لذت در خدمت

بسیاری رعیت که حقیقی فرمودند اگر درخواست مشتاقان قدوسی نکرند و خدمت می
گاه گلبه رنگوشه فرغت بیرون تشریف آوردن تشنه لبان اشتیاق را بر لبان وصال

بیراب می کرد

ایشانند شرف شرف خرقه امانت و خلافت باری تعالی که آل خرقه نورانیه و اجازت
شان رسید و بجناب است که حضرت عالم علیه اکمل الحیات در شب معراج از
خدمت عزت خرقه یافته بود و مأمور گشت که این نعمت عظمیٰ بکس دیگری که پرده پوشی کند و
عیب بندگان خدا تعالی بپوشد حضرت صلی الله علیه وسلم قلعا، اربعه راطب داشت بهر یک
فایز خرقه یافته ام و مأمورم که بیک از صحابه حواله نمایم شمار حفظ مراعات و سه چگونگی
درب و احتیاط اکار فرمائید حضرت ابوبکر صدیق و عمر فاروق و عثمان رضی الله عنهم بد آنحضرت
آنحضرت صلی الله علیه وسلم مأمور بود جواب خلافت آل بعرض رسانیدند چون نوبت بجناب
ولایت مآب حضرت علی مرتضیٰ رسید کرم الله وجهه انکریم گفت پرده پوشی کنم و عیب بندگان
خدا تعالی بپوشم پس آنحضرت صلی الله علیه وسلم آل امانت بجناب ولایت مآب شیر برشته حقیقت
خود را مأمور بودم که این جواب بگوید تحویل این امانت مرا از او است.

نزدیک بعضی حقیقت خرقه چنین است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم همان خرقه چهار قطعه
نمودیم جایگاه کان شریعت کریمت فرمود گفت احتیاط نمائید و قیاس طلب نمایم هر یک شما
بیا قطعات پیش گذرانید آخر عند الطلب آنحضرت صلی الله علیه وسلم حضرت ابوبکر صدیق و عمر
فاروق عثمان رضی الله عنهم هر چند که آل قطعات جعند نیافتند جناب ولایت حضرت علی مرتضیٰ
لله وجهه الکریم به چهار قطعه مقسوم بنظر رسید عالم علیه اکمل الحیات گذرانید آنحضرت
صلی الله علیه وسلم در جمع صحابه بخوشی تمام جناب ولایت مآب را بر خود جاریک بادیوش پوشان

امانیت صح نوشته یہ۔ عرض تجویز ترقیہ شریعت و بحساب بیت مآب
 زین دو روایت باثبات رسید زلف رحمت بدست پوشیده و جانان مایشان سلف
 علیہم الرضوان رسید چنانچه فرقہ ناجیه موسویہ در حفظ آداب آن خرقه‌ای یوسفین
 روایت داند تم و قصبات و قریات احتیاط کما حقہ می فرمایند پیبایت ابی زمان و ابی
 کفہ کنون تحمل آن امانت و نه او را آن خرقه فلان با اتفاق اقلیم هندوستان است
 شاد الوافوت گرم دیوان چون بشن مقامات سیر سلوک ترقی نمود از اینجا که احتیاط و رعایت
 پوششہ الخ کمال استعداد این طائفه است با وجود ترقی مقامات عالی از مناجات شریعت
 نبوی و سنت مسطفوی صلی اللہ علیہ وسلم دقیقه از دقائق نام می نمی گذارند ستم قدس سیر فی جوی
 مجمع من را کما یفتنی رعایت فرمود الامثال شدن که از عمده سنتها است باقی ماند از استغوا
 و شاید فراغت دست نمی دارد

گویند که بعد یک سال از ترویج حق تعالی دخترت مبارک قدم عطا فرمود بهر کیفیت
 لذت در وحدت آبادی حق مشغول گشت اسل چند در آن گوشه فراغت با انواع مقامات
 و ثنوه و مع نمود در خلوت خالص کتابی از توایح در مطالعه داشت در آن احوال اولیاء
 این نیت و حصول مقامات ایشان در ارتکاب سفر مطالعه نمود و قاطر عاظم جائے گیر شد
 که در پیتم تحمل بار سفر باشم پس تامل بر قاست بدم قدم بخدانه و مال آباد بخدمت
 حضرت حجتہ العاشقین مرشد خود سعادت حاصل نمود جناب ولایت مآب سید عالی مقام
 بجمال ذریه و روری لوازم شہائے بے اندازه مبدول داشت

به آنحضرت قدس سرہ معزم دوسومی حق سول پور در لواحق سید آباد که
 قدس سرہ در آن مقام است بار سفر گشت به بیت قدس سرہ

بر یار کاب سعادت نامور شد منزل رسید رفته از نماز عصر فراغت کرده مشرق رفته
 مجلس فرموده با منته نطاب کرد حدیث النکاح من سننی فتن من عیب عن سننی
 قدس متنی بعمل آوردن است اکنون موجب التماس دعا گوئی توجیه لوطن مالوفه نمایند
 این دعا پاک در محالمت روی نمودید ان قیام نمایند و دعا گوئی را همیشه با خود دانند و مفاسد
 صوری مراصین مواسلت پنداند و خود را بنمود در یاد حق گذارند که باعث از دیار قرب
 بهال تواند بود و دمی بے حق بر نه آرند قدمی غیر حق برند از بند عشق راسخ دم و ثابت قدم
 باشند قرب احدیت بایده امید منزل مصفا دار السلام و مصاحبت عور و مجالست در قصور
 و کشود امور دار الغرور عیاذاً بالله اگر خطر دل طاعت زاید بمقام کشد بر آئینه مذموم خواهد
 بود صاحب بیت آنست که طالب شاهد احدیت باشد سینه ارمیده بیاض حسرت خراشد
 هر جا که گنج جوار اند تا که اراده در پیش کشد هر کجا سپاهم بلیا سینه بے کینه را هدفت مازود
 چون آنحضرت قدس سره ای فوائد با تمام رسانید دست بدعا برداشت در باره
 حصول مرادات حضرت تادیر بدرگاه محیب الدعوات مناجات کرد فاتحه پیریت خیر خوانده
 رخصت بومدت آباد فرمود الحمد لله علی ذلک در وقت رخصت آنحضرت قدس سره
 درباره حضرت انواع انفاس متبرکه که بر زبان رانند بعضی تبرکات نادر نیز بحضرت عطا
 فرمود از این جمله یک مصلی تبرک بیت الله که میرسد عم آنحضرت آورده بود آن را تبرکاً بخود
 داشت در حرمت و اعزاز آن بسیار مبالغه نمود بحضرت عطا فرمود و گفت درین وقت
 رخصت که دعا گوئی مشرق رفته و سلس دارد یقین تصور نمایند که هر وقت هر آن روی
 توجیه صورتی و معتاب بجانب شما خواهد بود

الغرض در آن مقام که آنحضرت شسته این لوح جوا بر و امیری فرمود الان قبر

مبارک آنحضرت در آن مقام بے کم و بیش واقع است نه متفاوت نیست و چون آنحضرت
در استقامت و عدت آباد مأمور شد و بر وصایای حضرت مجتبیٰ اعظمین حضرت شاه فتح محمد
قدس سر تعالیٰ عنہ نمود و در ابلاغ خدمات آثار شریف صلی اللہ علیہ وسلم دقیقه نگذاشت و کمر فدا
شرب جمیع زیارت آثار شریف لازم گرفت تا دوپاس به مقام زیارت آثار شریف می بود
موجودیان صلوات و اشعار غزل و قصائد می نواختند بهر کسی از زائران حاضریه الوقت در عین
ذوق و شوق سماع از مقاصد خود بهر چه نیت در دل میکرد و بمنزل مقام آثار شریف صلی اللہ علیہ وسلم
و کثرت توجہات گرم و یوانی زود حاصل می گشت بعد از اعتنائ چند به تقریب عقد وقوع یافت
شیخ المشایخ شیخ غلام رسول رحمۃ اللہ علیہ ساکن مصطفیٰ آباد دے عالی نسب در روزگار خود
بہر باب نسب سہ طبقہ ایمان و اکابر بود و در روز اشارات صوفیہ اہل مقادیر استیلا تمام داشت
و نہ آن شیخ عالی مقام در سلک از دواج معظم گردید.

در ایامی کہ حضرت در سپاہ شریف داشت ہر یک خدا و طلبا نیز در حضور بودند -
در بعضی کہ بطریق ملنگاں بر سر موئے دراز داشت مہمان شدہ در بعضی عمامہ ایں طالعہ
بجلاں طریق زبان بگذاشتاد در ارشاد آں کبر و بدلائل متین توجہ نمود چوں آں کلمات
در غور و وصلہ او نبود در جوش و خروش آمدہ قدم از دائرہ ادب بیرون نہاد سخنان تحقیق و
اہانت آنچه توانست بر زبان راند حضرت سر تحمل در پیش داشت سوائے کلمات دلبری و دیوانی
دیگری گفت رنگ دلش را از کلمات اخلاق می زدود ہر چند او درستی می نمود حضرت
قدس سر تعالیٰ عنہ در توابع می افزود حتی کہ آئینہ دلش از مصقلہ اخلاق مصفا گشت سرور
قدم آورد استغفار جریہ خواست و بحلیہ اعتقاد خود را بیاراست

چندے از درویشان ظاہر آراستہ در باطن کاستہ بر آستانہ رسیدند خادمان جناب

ولایت مآب تواضع و تعظیم بر خاستند ما حضری که موجود شد از میمان بر عایت تمام پیش آینه
کشیدند قبول نکردند تمام شب کلمات تحقیر و اهانت بجناب ولایت مآب و طیفه خود
داشتند صبحدم خدام ماجرای شب بعرض رسانیدند بر بستر آنها جلوس فرمود و تصور حد
را معذرت نمود آنها و طیفه شب را آمازه کردند کلمات بی ادبانه می گفتند حضرت دل داری
می نمود و در تواضع می افزود و سفره مرغوب برای آنها حاضر نمود رنگ کدورت از دل آنها زدود
در ایام حاکم بمکه دیوانی محمد آباد گهنة متسلط شد بر سکنه آستانه خلافت آئین سلف
مکلف گشت بکثرت بعضی می الفان محمد واجد برادر خور حضرت قدس ستره را پیش خود
طلبید ایل ماجرای بدعت بعرض حضرت رسید غیرت ولایت در کار شد بهمین که حضرت بید
محمد واجد در مجلس حاضر شد اقبال و شتران چون مرغ سبیل افتادند لرزه در اندامش افتاد
سر در قدم آورده استغفای جبرائیم درخواست بابل اغوای ناسزا گفت آنگاه بسعادت
ملازم حضرت قدس ستره مشرف گشت عذر بسیار نمود ازاں باز خدمت آستانه بر خود
واجب دانست -

شبه حضرت در حجره حق پرست خود مشغول بود در آن وقت سوئے اشیاء دراز
کرد حضرت درین محل سر استغراق برزانو کشید که در مقصود وی غلغلۀ نه افتد حتی که
مشر به طهارت از پیش برداشت و بدر رفت -

روزی عامل آل دیار با خیل و شتم باراده ملازم بر آستانه رسید چون حضرت
قدس ستره در آن روز با خلوت با محبوب حقیقی میداشت بر مندر خلوت جلوس می فرمود
بنا بر آنکه بی پرواخت قیاس آن ناقص مقصنی بنوع دیگر شد و در اشکبار فرخونی در غمش
نخواست تواضع معاش قدیم را ضبط نمود چون در دخل محال است اساک راه یافت

مصرفات آنحضرت خرج وارد و صادر بهماں دستور بود. الغرض چون امساک دخل و اذراط
خرج بران قوم کوتاه اندیش معائنہ گشت و استغناء حضرت بر مرتبه دیدند کہ اصلاً با آنها ملقت نشد
لاچار بعد امتداد ایام بحجاب ولایت مآب باستغنائے جبرائیل و اخلاص مواضع را بدستور
بمصرف موکلان آستانہ گذاشت.

و زایاے کہ کاتب حروف بجا و آستانہ مأمور بود بمعاندے خواست کہ متعلقان فانی
را اذیت رسانند. پیش تسلط وقت بموجب تہمت و دلیلت شخصی دست آور ساخته و سید
ایذا نمود چون متعلقان بریں قضیہ اطلاع یافتند مردم پیش کاتب حروف آستانہ فرستادند
روز دیگر آن فرستادہ زرد بندہ رسید و از ما جزا و اذیت گردانید. صورت احوال بحجاب ولایت
مآب عرض داشتم بحجاب متناہ نشدم. دو روز دیگر گذاشت مردم کہ آمدہ رخصت خواست
مخصوص عرض رسانیدم کہ اگر اجازت شود این نجف رفته متعلقان را دلداری نمایم. بعد
تأمل فرمودند کہ قاطر جمع دارید مکلفان پشیمان خواہند شد. آداب بجا آوردم مردم رخصت
یافتہ شب در آستانہ راہ بود.

ہماں شب بمعاندہ با متسلط مشورت نمود کہ صبح برخانہ فلاں تطاول نمودہ و دلیعت
را با ایشا، دیگر متصرف باید شد. کئے از دوستداران این خبر بخانہ رسانید و خیال بے استقلال
شب گریہ و ناری گذرانیدند کہ دریں وقت سوائے ذات بابرکات حضرت دیگر رفیق و شفیع ما
نیست. دریں اندیشہ یکی را اندکے خواب در زبود دید کہ والدین بزرگوار این کاتب حروف
از بیرون در آمد گفت زود برخیز! اسباب مینافقت ہیا کن. محبوب الرحمن حضرت شاہ ابوالعوث
گرم دلوان این کلبہ را بقدم نیست لزوم خود آباد گردانید. ازین جواب خیال با استقلال
بمعاندہ مامور شد کہ متقدمی ایڈالو زبرد خانہ میآید و ہستاد کہ استواران در حجاب

دیدن ایشان امانت فلان که در خانه شما است برآرم تا که مردم بدین خانه رفته پیغام را جواب آرند
 مسلط فریاد برکشید که سوختم سوختم، دیگر آن دانستند که مگر زنبوری یا کژدمی زیر حیا منه در بدست
 زنبور زده باشد چاره از تنش برآوردند هیچ اثری نیافتند اما او بخودی نالید و می غلطید
 و ز سوخته میکشید آخر رفقا، او را در آغوش محکم گرفته بمقام منزل رسانیدند باین اختیار
 در خانه فریاد پیغام بجای کاتب حروف فرستاد که از من خطا و قهقهه شد نوبت بجاال رسید اگر چیزی
 تبرک حضرت موجود باشد مرحمت فرمایند که ببرکت آن از این جواب ربانی یا بمبتلغان خانگی طایفه
 مبارک حضرت تبرکادر خانه بود آن را برآورده پیش او فرستادند بجزد مساس ملبوس مبارک
 حرارت بکلی تامل شد در خواب رفت چون از خواب بیدار شد بر دروازه کاتب حروف آمده
 شده خانه که از قدم مبارک حضرت ثلثین صریح سعادت پا بوس حاصل کرده بود بلب ادب
 بوسید بر نیاز تمام استعفاء جبرائیل در خواست نمود طایفه تبرک باز بر چشم مالیده حواله نمود
 یکبار از نیاز مندان بذریع کاتب حروف بعد حصول مرام که نیت کرده بود مبلغ مشروط پیش
 حضرت نهاد حکم شد از این مبلغ طعانی نذر حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم همیاسازند
 و کیان جهات در تردد آن پرداختند چون موسم برسات بود باران متواتر می بارید فرصت
 تردد بفرافقت موافقت نمی کرد شیخ بهاء الدین نام قادی نقشی در قطعه کاغذ نوشته جهت
 دفع باران در صحن خانه نصب درین وقت حضرت از حجره بیرون آمد نظر مبارک بر آن کاغذ
 نهاد گفت ای چیست؟ کاتب حروف معروض داشت که فلان جهت دفع باران نقشی نوشته است
 سخن بشره مبارک متغیر شد فرمود که زود برآی این حرکت ناملائم نباید مندرج الا لازم است
 که بکسی جهت بر رضای الهی مصروف داند بر خلاف مصیبات الهی که برسد
 بهرین سخن فرمودند و بشهره در پیشه صاحب کرامات بخت بود در ایام

مرست آب دریا عروج کرده بمنقریب بود که بشهر در آید. شهریان مضطرب گشته نزد درویش
 رفتند و عرض داشتند که اگر بجانب دریا قدم رنجه فرمای عین تفضل است بلکه تفضل تو
 آب بجنت نمیدانند و درویش بجهت دلدادگی آن جماعت بصوب دریا توجه نمود. دید که پس دریا
 بجانب شهری رسد کلند قلب نمود با جمیع تمام بهرے بجانب شهر کندیدن گرفت. گفتند
 ما پس باز قدم نینست لزوم تو محض ممانعت آب از سمت شهر بود نه اذغال می گفت بند
 بجانب خداوند رعایت باید نمود چون منی الهی بدین گونه است من نیز آن سعی کنم که زود
 آب بشهر رسد چون همه ابناء روزگار در ادای حقوق و طرف داری خداوندان نعمت
 صوری مساعی جمیله نمایند من چگونه از خداوند نعمت صوری و معنوی که جان در قبضه
 اوست طریق خلاف مسلوک دارم.

چون حضرت این حکایت تمام کرد سامعان را پنبه غفلت از گوش هوش بدر رفت
 نقش که در سخن نصیب کرده بودند بر آورده شد. آخر بتصرف راضی بودن آنحضرت برضای
 اهل چنان شد که در روز میعاد آن ام عظیم از صبح امساک باران بحدی شد که گویا موسم برستا
 نبوده تا که از آن امر فراغت دست نداد هیچ اثر بارش در آسمان نمودار نگشت. بعد
 فراغ بهمال قسم باران بطیفانی رسید.

در سنه یک هزار یکصد و شش هجری حضرت در ماه رمضان سال پنج چهارم در اعتکاف
 ملوس فرمود تا یک نیم سال کامل در تعرض بیگانه بر خود بست. خیر از تجلیات شاید حقیقی
 که از آن عزت اهل نبود. درینولا فرزند رشید آنحضرت که قطب الدین نام داشت در مرض
 موت میبید شد و بعد از ایام بریشت بیماری می غلطید چون وقت بقرب رسید کرات استیلا
 یافت بر درجه حق پرست آنحضرت رفته در باره شفا آن معصوم مرحوم بالواع ناله و زاری

بعرض رسانیدند هنگام تعزیت بحد کمال رسید اما آنحضرت باینکلمات بوقت تنفیذ مقام
رضا و تسلیم خیال محو و مستغرق بود که اصلاً بدین حرکت التفات نکرد با استقلال ذاتی در
اشتغال خود مانند آن معصوم بتاریخ شانزدهم ماه رجب سال یکن تسلیم نمود البواب
عم و الم بر روی دوستان خود کشود.

ای کاتب حروف را که پرورش یافته جناب ولایت مآب آنحضرت است بشاهده
کلمات و خوارق عادات اکثر بخاطر میگذشت که از شرح آل سعادت ابدی حاصل
نماید چوں وقت مساعدت کردی اختیار اراده صادق در دل محکم ساخت لیکن اندیشه
می کرد که آنچه احوال حضرت از سن تمیز مسوده و معاينه شده از هر نوع در قید قلم توانم آورد
اما چوں ارقام احوال بزرگان لازم است که از روز ولادت می گیرند بدین اندیشه میران بودم که
آنحضرت از روز ولادت تا سن تمیز از کجا یافته شود و ما شایسته این اندیشه هر گاه که بشرف
مخصوص حضرت مشرف می گشتم آنحضرت بے درخواست حروف احوال صبار خود بتفصیل بیان
می فرمود کاتب حروف و حیرت می بود چوں معذرت می یافتم اگر این مقدمه متواتر گذشت از جمیع
احوال مطلب شدم تبسم گشتم آنحضرت از وجه تبسم استفسار نمود گفتم یا محبوب الله آنچه از
مدت مشکلی داشتم به یمن توجهات حضرت آسان گشت. ضرورت حال مفصل بعرض
رسانیدم زبان مبارک فرمود که... جویندگان یابندگان

محمد خورم نامی مرده بزرگ از ولایت سمت معتبر کات حضرت رسالت پناه
صلی الله علیه و سلم پس دیار توبه نمود ازان جمله تبرکات دو قطعه مولی مبارک در یک
صندوق داشت به جا که شرف زلف میگرد عالمه البیض زیارت بهره مند می ساخت با اتفاق حسن
و آید توبه بود حضرت سعادت زیارت حاصل کرد با نواحه اعلیٰ بهمان لوازی محمد خورم

مدد ایام بخت آن محبوب الهی نزد مصداق جنت با ملت کاتب حروف نیز در این وقت
 بی و رستانه بود ایام برسات تو اتر باران با فراطی بارید چنانچه دیوار حجره حق پرست حضرت
 قدس سره از یک طرف ترفید اندیشه انهدام عنقریب بود شب هفت بوقت نیم شب در
 صحن خانه میگشت کاتب حروف نیز از عقب خاکپای راه در هر قدم بجای کل در چشم میکشید
 محمد خورم در آن وقت آمده بادی تمام معروض داشت که در این وقت نغمه بودم خوابی
 دیده ام سستی چند از ایام صلحیت را که لواغ رشده و فلاح از ناصیه آنها بود بود انوار
 سعادت بر جبین سعادت اخلاص آنها پیدا من کمال صداقت در خدمت آن جماعت شرف
 شدم ز کمال ذره بروی بر بنده الطاف تمام مبذول داشتند حتی آنکه بهم کلامی تقرب یافتیم یکی
 از آن جماعت که معریاست از بشره مبارک او میثاق بر بنده نمی طلب گشت که در این و لا
 بحالست ابو الفوت که از عمده رجال الله وقت است شرف تقرب یافته پیغمبر دارم با و روانی
 معروض داشتم بسر و چشم آنچه حضرت ارشاد فرمایند در ابلاغ آن تفسیر نکنم فرمودند که دیوار حجره
 غامس او سنگان خورده فاضل مبارکش از این متوهم است بگو که فردا صبح من زیارت آثار شریفیت
 صلی الله علیه و سلم نماید و آب غسل آثار مبارک در سنگان دیوار نشانند از آن اندیشه فایز نشیند
 دیگر دو قطعه آثار شریف که آن بات یحی از آن به ابو الفوت مرحمت نمودم باید که آن امانت بسلاست
 حواله دهنمانی اگر از آن بخل و سزی و این وصیت را کافرونی عیاذ الله تعالی

آن مرد بزرگ وصیت تحویل آثار مبارک را مخفی داشت چون از اعتراض تمام مکرر
 نصیحت یافت به علاج بخیریت حضرت قدس سره صورت حال بآیند از آن دو قطعه آثار
 مبارک بچه خود (خرد) بود آب پیش حضرت نهاد حضرت از زبان مبارک فرمود که تو درین
 مقدمه اختیار نداری انعام این تشریف باین قدم الفقرا از حضور است پس امیر

خود بخود دکترا جائز نیست باید که هر دو قطعه در پیش آری من برای فاسه از صدق
درخواست نمایم آنچه نصیب من است بمن مرحمت خواهد آید مرد بزرگ قبول کرد و هر دو قطعه
پیش بنمود آنحضرت بعد از آنکه حمد و صلوة بر پا داشت بجز و نیاز در خواست قسمت نمود
کردنی ای قطعه کلال در حرکت آمده از مکان معین جدا گشت حضرت لوازم تعظیم بقدم
رسانید با باریت محمد خورم بر سر و چشم نهاد محمد خورم از مشاہدہ این نوع کرامت اعتقادی
تمام بجناب ولایت مآب پیدا کرد و بعد از مجاز آستانہ بود آخر بصوب وطن خود معاودت نمود
در سن یک ہزار و یکصد و سی و شش ہجری کہ آنحضرت قدس سترہ در احکاف یک مہم
سال جلوس فرمود کاتب حروف العلیدہ مجاورت آستانہ با جمیع حقوق اجرائی امور
کار خانجانی تفویض کرد و ازال وقت الی یومینا کہ سنہ یک ہزار یک صد و چہل ہجری است
ستہ ہزار توجہات و مطلقات بنیایات آنحضرت بہ سلیقہ حسن خدمتہ حتی الامکان و
داشتگی خود در قدویت تصویری رواندا شتم

در سنہ یک ہزار یکصد و سی ہجری حضرت عزم ملازمت حضرت قدوة العارفین
سلطان السالکین سید الاولیاء شاہ فتح محمد مدظلہ معہم کرد لباس قلندرانہ بہ مرکب
و قدم بصوب الہ آباد کہ الآن آنحضرت بر مندر شاہ آغا جلوس می بدانند توجہ فرمود در میان
راہ در یک از قربات لواحق قصبہ نظام آباد اتفاق بمیت افتاد اما آل قریہ خودان بود ہر جا کہ
قصد استقامت می نمود کہے التفات نمی کرد کہ آن محبوب الہی شب در انجا در یاد حق گذارد اتفاق
مستور الی قریہ فائدہ دہیے از آن قوم بود کہ از صورت سلمان بجان متغیر بود بلکہ گاہ نام ایشان
را بزمیان میرانند اگر کہ نام سلمان پیش وے می گرفت با و صداوت می و زید ہر کہ با تقائی
یک دیگران فائدہ نشان دادند حضرت در انجا توجہ فرمود دید کہ آن دلش با جمعی از

این طالبان متکبر و مغرور نشسته است. هنوز از مقدم حضرت قدس سترف و توق
گماحقه نیافته، موی بدنش بر خاست. چون نظرش بر جمال و کمال آن محبوب الهی افتاد
جذبتهای گرم دیوانی در کار شد بخود بکلازمت مشرف گشت. انواع سلوک خدمات در
پیش آورد. میدان و طالبان و از مشایخه خلاف معهود خیره ماندند چون مقتدای خود را
بدان حال دیدند خود هم بتابعیت و مشتاقانده حضرت در سایه درختی بار مسافت نهاد -
شب در یاد حق مشغول شد. آن همه ملقه زده بتماشا مشغول بودند.

یکه از آن جماعت بمشاهده طریق آنحضرت فریفته شده بخود در قدم افتاد بشرت اسلام
فاز گشت. از وقوع این قضیه آل گروه با جماعه تجمل خواست که قدم از دایره ادب
بیرون نهند. اما تصرفات گرم دیوانی بر سلوک مناجات مقدور خود بتافت. بصبحدم
حضرت قدس سترف بار مسافت برداشت. آن مسلمان تائب زاد و نواحی آل قریه جهت جبار شمی
آنها گذشت بچون بشهر جو پور رسید در خانقاه مشایخ شهر توجه نکرد. در محله از محلهای غریبان
در گوشه نزول اجلال فرمود. دور و زجهت زیارت پاکبازان آسوده آن مقام توقف کرد.
دریں اثنا خطوط شاه احمد دلی برادر خرد آنحضرت با کابرا بخارید مضمونش آنکه حضرت بی
اجازت ما پنهان اراده سفر در پیش دارند. ذات عالی آنحضرت باعث جلای گوهر این دیار
است. امید از توجه آل صاحبان آنست که از اینجا بیشتر فتنه نند تا رسیدن راقم رساله
بر طوعه که باشد لطائف الحیل موقوف دارند. چون خطوط بمطالعایل بداری رسید بر همه
مشایخان بتدش بر فاستند. آخر از حضرت قدس سترف نشان یافتند. بار زوی تمام بتمام خود
مقدم میباید. در خواستند آنحضرت بحجت دلاری آنها قبول کرد. آخر بمشایخان بالاتفاق
از اراده سفر باز داشتند.

درین نزول محمد ابراہیم کہ یکے از اولاد کبار حضرت شیخ محمد عیسی تاج قدس سرہ است
 درخواست کرد کہ فرزندے نداریم از تو جنات حضرت امید داریم آنحضرت اوریدان نوید
 متبشر ساخت عنقریب آں مرد بزرگ براد خود رسید معدومے ایام جہت پاس منظر
 عزیزان در جو نیو تر شریف داشت از اینجا بصوب آستانہ معاودت نمود دہ ظہر خاطر ظہر
 گذشت کہ فی الحُرکۃ تَوَکُّفَہُ دَیْنِ حُرُکَتِہُ بِرُکْتِہُ بَایْدَ بِسَبِّحَتِہُ دِیَافَتِہُ سَعَادَتِہُ
 زیارت ائمہ کبیرہ شد اشرف جہاںگیر قدس سرہ متوجہ گشت در اثنائے راہ بہ شمس پور
 نزول اجلال فرمود شاہ ترضی صدیق کہ رابطہ قرابت تو از پنجاب ولایت ماب حضرت
 دار نزول اجلال حضرت را از عمدہ موافقت دشت در آل ایام کاتب حروف بعلادہ معاش
 و آل جوارید ہی استقامت میداشت ہمیں کہ حضرت قدس سرہ بخانقاہ شاہ ترضی بار
 مفاہت تہا دیک مردم بجهت طلب کاتب حروف فرستاد کاتب حروف از استماع مقدم
 آن محبوب العاشقین جہاں را بر مراد خود یافت بخود شرافت بشرف پانے بوس مشرف گشت
 درین ایام شیخ عسلام بنی یکے از اولاد کبار حضرت مخدوم شیخ محمد عیسی مردے بزرگ
 جہاں دیدہ عارف کامل بقریہ دشمس پور بود استقامت داشت در دے جہت دریافت
 سعادت ملازمت حضرت قدس سرہ رسید بالواع صداقت تفقدات مریانہ بحالت حضرت
 مصروف داشت مردے بصورت درویش ہمراہ ایشال بود صداقت اخلاص و ارزوی
 نمود بجانب ولایت ماب تکلیف تمام و بطوالت کلام بعرض رسانیدن گرفت جفتہ در مکاشفہ
 مستغرق بود آب زیادہ گو سخن را بطوالت بحدے رسانید کہ دیگرے بحال سخن گفتن میافت
 کہانیت را کہ پرورش یافته و آج در آل جناب است این تظیف الطبع ناپسند
 کہانیت را کہ پرورش یافته و آج در آل جناب است این تظیف الطبع ناپسند

قصه کوتاه که شمول فیض پیری میفروش گشت مایل بر تنگ که در دل داشتیم
 همی که این بیت از زبان فدوی سرور آئینت را شوق در گرفت بدوق تمام در
 رقص آمد تا یک پل کامل در آن حال بود جامه آن مشغوف احوال آنحضرت گشتند کتاب
 غزل از جام شوق سرشار چون غنایب تماشای نگزار برین غزل ناز به بهر مترنم گشت غزل
 گلشن روی ترا رنگ و بهای دیگر است صورت حسن ترا نقش و نگار دیگر است
 جام عشقت زان بنوشیدم درین میخانه کاس می جام هوایت را خجسته دیگر است
 غمگسای مات و در نام تو ای ذوالکرم تونه پنداری که مار افگسای دیگر است
 کار بر کس نیست را لگشتن اندر عشق تو مرد این راه خط شاه سوائی دیگر است
 جدری را روز و شب منم که اخلاص تو اعتبار دیگر است کار و بار دیگر است

معدود بیای حضرت قدس سره در اینجا شرف نزول داشت از اینجا بصوب
 روح آباد عزت کچھو چھه توجه فرمود کاتب حروف نیز ملازم رکاب سعادت تا آستان حضرت
 رسید شرف جهانگیر چند بالغة بعضی رسانید اما درجه پذیرالی نیافت آخر بادل گریاں و چشم
 گریاں بجای خود ماندم. الغرض آنحضرت معدود از اینجا بمقام سید العارفين سپید شاه راجا
 قدس سره رسید سعادت زیارت بهره مند شد. و از اینجا بآستان قدوة العارفين مولانا شاه
 مصطفی قدس سره بے فوائد این طریق اخذ نمود و نواز شہائے سید بحال خود مبدول یافت
 از اینجا بآستان منیر کبیر رسید شرف جهانگیر قدس سره سعادت نمود زیارت مبارک
 مسجد حین گشت و سعادت ابدی دریافت.

معدود بیای سعادت ابدی یافت کبیر بکاز نزد مصاحبت با نیت و طریقه خود را از
 این مسجد سعادت یافت و سعادت ابدی یافت و سعادت ابدی یافت و سعادت ابدی یافت

السَّعَى وَسَيِّئَةُ الظَّنِّ واقعه است اکثر پیش بنادر خاطر و ماکونی باشد که چندگاه مسافر
 باشم در زیارت اهل الله کسب سعادت حاصل نمایم. اگر اجازت یابم قیام و الا انوریم. ازال
 جناب جواب آمد که در واقعه همین است که گویا بدای اقتضای کند. در سفر فواید صحبت
 اهل الله بسیار است. مقام نیک از هر دکانی که باشد گرفته می شود. اما حق سبحانه تعالی درین وقت
 کلید مطالب محتاجان عالم علی الخصوص ساکنان آن دیار بکرشده توجیهات ساری باز بسته
 و بعین عنایت نظر فرمود. آنچه بایسته خاطر خواه ضمیر عالی است به قدم رنج در معاملات از شرف
 صحبت اهل الله است خواهد داد احکام الهی بدان نفاذ دارد که خود بدلت بآیات تشریف داشته
 باشند. هرگاه باطن صحبت اهل الله دست و پد مشاهدات صوری پیش آن اعتبار ندارد. صفای
 باطن در کار است. حضرت قدس سره ای امر را سمعنا و اطعنا گفته عنان عزیمت از همه سو
 معطوف نمود بصوب و عدت آباد توجیه فرمود. از مقدم شرفش اهل آن گویا از سر فوجیات
 جاودانی یافتند. چون حضرت قدس سره در و عدت آباد بعد ولایت مجلس فرمود از
 روز تا این وقت که نزدیک هزار و یکصد و چهل هجری است گلبه قدم مبارک از مکان خود
 بیرون ننهاد. با وجود اکثر حواری معروض گشت. اما بکلی خود مشتغل ماند مگر در سه مذکور
 بتایخ نسبت دیکم ماه محرم بلا زیارت حضرت سلطان اشرف جهانگیر قدس سره عزیمت معصم
 کرد بحسب ظاهر زیارت مزار متبرکه که ماسم آداب بتقدیم رسانید در باطن مواصلاست معنوی
 کلمات نماز و یاز از طرفین شکل بر شکایات امتداد ایام مباحثت سر زده
 بهر کیف حضرت قدس سره در تقرب آن مقرب بارگاه احدیت نزد مصاحبت می
 باحت نوعی به مجاورت آستانه می بود که کسی بر کمال احوالش مطلع نمی شد. در یک گوشه روضه
 مطلوب خود صحبت داشت با وجودیکه از فرزندان آن سید عالی مقام بزرگ زیارتی رسیدند

دلگدازان حضرت قدس سره می دیدند اما از عشق و محبت و ریاست بهمانند بی بی
 اللغات نمی کردند و نمی دانستند معبودی ایام همه می نوال انقضا یافت و از او حال بیست
 محافظت از هر یک شب درون گنبد و آمدن خادم روضه محل اوقات شریفش گشت آنرا
 وقت آن حضرت شب و روز بیرون گنبد با محبوب مظهر می گرفت بالا اتفاق نسبت ششم ماه
 محرم که شب عرس بود رسید جمال اشرف صاحب سجاده با جمیع اشرف اعیان آنجا رسید چو در محرم
 قدیم آن مقام است که روز عرس صاحب سجاده خرقة حضرت سلطان در بر می کشد شخصی
 بسوی آب پر کرده بر سر می گردد و صاحب سجاده دست خود بر آن می نهید دیگر آن هم بد آن
 موافقت می نماید و مطربان پیش پیش سرود گویان زیارت مزار مبارک می آیند در ضمن عالی
 که از اطراف و جوانب زیارت می آیند بجهت تمام زیارت آب سو و خرقة می کنند بنگامه از دعا
 گرم میشود اکثری در آن حالت سماع می کنند العالم بحمد الله خواه بر یا باشد خواه بحقیقت
 تیر که ذوق سماع بر حیره آنها جلوه نمی دهد بهر حال نسبت آن حالت و آن مقام مقبول اند
 حضرت که این حال مشاهده نمود از باده عشق جوشان دریلے ذوق نوشان عزم
 زیارت خرقة تبر که نمود هر چند سترگراست که عادت معبود آنحضرت است خوانست که کس
 بر آن امرش مطلع نشود اما بے اختیار جذبه در گرفت از وجود در آمد هر چند در آن انبوه
 کس را نمی یافت که بشر زیارت خرقة رسد هزار بر هزار می افتادند که کس را نمی شناخت از
 جلال حضرت همه را موئے بر بدن بر فاست بے خود متفرق شدند چنانچه در میان فصل و سیم
 واقع شد آنحضرت زیارت خرقة رسید صاحب سجاده با جمیع اکابر ادب را اعیان فرمود
 عالی در آن وقت تماشا کن حسن الایوبی آن محبوب الهی چشم بر سر نمی نهاد بنگامه روز بازار
 در آن وقت سرگرم شد از یک سو قوالان سرودن شانه از قد کفایت نشان دیدن کوا حلقه

شیراز پرداختند :

کس نیست که افتاده آل زلف دوتا نیست
در ره گذری نیست که دای ز بلا نیست
روئے تو مگر آئینه نطف الہی است
حقا کہ چنین است درین دمی ریا نیست

الغرض یک پاس کامل حضرت در ذوق سماع بود از رفیقاں ہمراہ استماع افتاده کہ
مثل آل روز ذوق از حضرت کمتر مشاہدہ گشتہ۔ آخر بحال خود برآمد ہمہ از کم خدمتی معذرت
خواستند۔ از آن روز ہر ہمہ اعیان شیفۃ از جمال یوسف مصر معافی گشتند تا استقامت آنجا
ہر روز بملازمت حضرت می رسیدند انواع فوائد حاصل می نمودند بار بار بشارت نزول در خانقاہ
خود ملتقم می شدند۔ اما آنحضرت با انواع مستحسن کہ کدورت بخاطر آن بزرگان راہ نیافتہ
معذرت می خواست۔ دو ہفتہ کامل مجاور آستانہ بود۔ بعد از آن بزیارت سلطان الواصلین
حضرت مولانا شاہ رمضان قدس سرہ متوجہ شد۔

دو شب آنجا از مواصلت روحانی محفوظ شدہ ارادہ مقام غوث پور بہت حضرت
غوث الاعظم شیخ محی الدین جمد القادر حبیلانی قدس سرہ کرد در آستانہ راہ بزیارت سلطان
الواصلین پیدشاہ راجا قدس سرہ فائز گشت۔ از آنجا بہت غوث پور توجہ فرمود از طواف
آنحضرت فوائد طریق اہل اللہ حاصل کرد۔ از آن جناب نواز شہک بے اندازہ بحال فرخندہ
مال خود مہذول یافت۔ بعد از آن بہ شمس پور نزول اجلال فرمود۔ ہر چند ارادہ سفر میداشت
اما از تولای دل دوستاں دامنگیر گشت۔ عنان عزیمت بصوب وحدت آباد منعطف ساخت
قامتہ نیز گام پیش بردید کہ حضرت بدولت سعادت تاشام بشارت قدوم خود مجاور آن آیتا

را تا آخر عیشتند ازین نسیم لویدا جسم خزان رسیده هاجرت را شادابی فصل بیج روی داد
 از خوب سرما که در مسافرت بدولت سبیلان شب در روز در صحن و صحران گذرانید بدین مبارک
 حرارت تپ داشت لیکن که بر احوالش وقوف نیافته از بشره مبارک حرارت تپ ظاهری
 گشت اما که از ادب بعرض نمی رسانید و در تفرض احوالی شد و چهار روز برین سوال
 انقضای یافت آخر حرارت بعد افراط رسید مخدرات تن عصمت بکلیف معالجت نمودند
 بادویه حاره مکلف آنحضرت گشتند از اینجا که آنحضرت مزاج محروم داشت و وفای نه نکرد
 عارضه بمضامین انجامید با وجودیکه حدوث مرض خود از گرمی میدانست و می فهمید که دوائی
 گرم موافقت نخواهد کرد اما بموجب مقوله تَخْلُقُوا بِاخْلَاقِ اللَّهِ از گفته دکرده مخدرات سر
 نمی پیچد آنچه علاج در پیش می آوردند می نوشید برصنات الهی راضی و شاکر می بود
 مرض به نهایت رسید

درین اثنا شب عرس حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم رسید کاتب حرور که خجادر آستان
 بود بتربیب عرس پرداخت وقت فاتحه و روشنی چراغها بعرض رسانید با وجود فاقه هاموا ترو
 حرارت تپ از غایت ضعف طاقت چشم زدن و سخن گفتن نداشت چشم پوشیده اشارت فرمود
 که خود داخل ثواب فاتحه شوند خادمان موجب امتثال و تفریح طبع با تکلیف تمام آل صدر منند
 ولایت دایه صدر مجلس نشانیدند شیخ خضر محمدی که از مریدان خاص باخلاص که بجهت تفریح
 طبع آنحضرت وضع مولود را بخوشترین آیین پیدا کرده بود در آن وقت نظر برداشت گاه گاه
 خاطر مبارک آنحضرت از آن مرد بزرگ ذوقی تمام میگرفت همیشه در خدمت حضور تقرب
 داشت و چهار آستینان دیگر هم در آن فن بکمال رسانیده موجب اشارت آنحضرت در آن
 وقت بدان امر قیام نمود حضرت را در آن حالت که ضعف بدین کمال بود لذت و ذوق

و بعد از داده حاضران را موی بر بدن خاست الحفیظ الحفیظ می گفتند که درین وقت
 صفت که طاقت دم زدن نیست از سماع مالت یکجا رسد و این ندانستند که سه
 کشتگان خنجر تسلیم را هر زمان از غیب جان دیگر است
 آن محبوب الهی را در آن ذوق دهم قوت زیاده میشد حتی که حرارت مرض بکلی
 زایل شده گویا که آن ذوق معجون و مفرح مزاج بود بفضل الهی صحت کامل ازاں وقت
 غیب ذات برکات آنحضرت گشت الحمد لله علی ذلک.

درینواری آنحضرت را صحت حاصل گشت برادر خردم احمد شاه را در آستانه ولید پور
 مرض بغایت شدید عارض گشت و با وجود اطباء جهت معالجت حاضر بودند اما به تشخیص مرض
 بوجه منع نمی رسیدند سخت عارضه لاحق گشت تمامی متعلقان خانگی و غیره مردمان دست
 بند الحفیظ الحفیظ می گفتند درخواست قدم میمنت از دم حضرت قدس سیرف نمودند
 اما حضرت موجب امر الهی متامل بوده بهمدین اشنا شیخ خضر محمد تقربی در جوینور استقامت
 داشت شبی حضرت خردم اسمعیل قدس سیرف را در معالجه دریافت که بزبان مبارک فرمود
 که فرزند احمد شاه را عارضه سخت لاحق شده اگر فرزندی ابوالغوث بیاد است توجیه فرماید
 بام الهی صحت کلی دست دهد آن مرد بزرگ این قصه بعرض حضرت رسانید از دیگران بهم اظهار
 نموده خادمان متفق الکلمه بقدم حضرت درخواست نمودند آخر درخواست باجابت مقرون
 گشت حضرت آستانه ولید پور توجیه فرمود از آنجا که قدم درویشان موجب وقیه و برکت است
 پس این قدم مبارک آنحضرت صحت کلی دست داد الحمد لله علی ذلک.

الشیعة فی العیادة ان یغیب فیها فیعود یوما و ترک یومین و یسحب ان
 یحس عند ركبته المرفیق دون رأسه ولا یظهر میده و یستره و لکن بصره الی

الْمَرِيضِ وَلَا يَكْثُرُ النَّظَرُ إِلَيْهِ وَلَا كُلُّ النَّظَرِ فِي وَجْهِهِ -

وَفِي الْحَدِيثِ: تَمَامُ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَقْضَى أَحَدُكُمْ عَلَى جَنْبِهِ أَوْ

عَلَى يَدِهِ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامُ تَحِيَّاتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمُصَافَحَةُ -

درینولا آنحضرت را خطوط قدوة اکابر و الاشارات میاں شاه ظہور محمد بن قطب

الشاخ و الافراد سراج الملة والدين حضرت شاه فتح محمد اُمّت بَرَکاتہ کہ حضرت تَدَیّس

سیرت نوازش یاتہ آن جناب است تو اتر بطلب آنحضرت در رسید آن قبلۃ الانام از راه

نوازش مراسلہ بدست کاتب حروف عنایت کرد بر سر نہادم بر مضمونش اطلاع حاصل کردم

بہت صلاح جوابش از کاتب حروف اشارت کردیے تا مل بعض رسانیدم، لِمَحْوَ رَہ

چہ خوش کہ طالب صادق رسد بطلوبے رخ مراد بہ بیند بروئے محبوبے

اگر جیب بہ نامہ پیام یاد کند ادب ہمیں کہ شود جوابی مکتوبے

اگر چہ حضرت تَدَیّس سیرت صلاح ای مقدمہ کنایت رسیدہ بود کہ ایثاں چہ جواب میگویند

چون کاتب حروف ای ہر دو بیت بعض رسانید بغایت منبسط و فرخناک گشت دہائے خیر

در حق کاتب حروف بر زبان را اند نظر بہت ہارادہ سفر برگماشت غرہ رجب نہ یکہزار و یکصد

پہل ہجری از وحدت آباد برآمد بصوب الہ آباد متوجہ گردید باوجود صوم الدہر شدائد سفر بر خود

اختیار نمود ہر جا کہ نزول اجلال می فرمود بکرشمہ تو بہات او مردم آنجا از ہر نوع مطالب خود

کامیاب می گشتند انہا کہ آوازہ حسن تیز و گوشہ نشینی او مہ عافرا رسیدہ بود نزول اجلال

باعث سعادت خود ہادانہ ہر یکے بطلب خود ملتس می شدند و بہر اد خود می رسیدند

بحول در جو بہر رسید بہت زیادت اسودگال آنجا چندے مقام کرد اکابر آنجا از

مقدم شریفش مطلع گشتند ہر یک جداگانہ درخواست قدوم مبارکش استماس کردند بشرط

حاجت را بجا نهدنت نموده از بی بی مقصود منزل مقصود در پیش داشت و از شکر
و میل و کرم که از انفاقا کثر می نمود و مسکن بنودان و قطع لطف بود که کسی
بدانت نمی گذشت رفیقان حقیقت را با بوی رسا میزدند که این موضع مسکن می باشد
معه ت آن است و در آن قیام و غم نیست و در آن قیام قیام باید رفت
در آن قیام مشایخه می نمود و بهر دو قدم عیان غایت بصوب قریه معصوم می رفت
معدیه رفیقان که ملازم رکاب سعادت نتاب بودند از چوب و کلوخ مستعد محاربت می
نشدند با اتفاق غنیه دلی راه و کب و مکان ریس آنجا می رسید

جموعه بنودان قریه بلند و بالا مسیح شده بودند از مشایخه این حال که بے محنت
میدیدند در دام افتاد و رخ بر یک از شادی برافروخت و بهمان که حضرت قریب رسید نظر آنها
بر جمال و ایشانت و خود سخن گفتن شرافتند و ماغ خود را از سودای قبی ساختند بتواضع
تا به پیش آمدند از استقامت شب التماس نمودند از آنجا نیز برو عبده
معدیه بیشتر توجه نمود و رفیقان از مشایخه این گونه قصه فایده یافت متعجب ماندند
از این بعد و ایام منزل مقصود رسید بمواصلت مطلوب خود فائز گشت

یک ماه کم و بیش آنحضرت بجاوردت آستانه قطب الافراد حضرت شاه فتح محمد آد اهر
سنة تقالی در جانات کب سعادت ابدی حاصل نمود اگر چه عزم مسافرت پیشتر جزم
نشد و قطب الاقطاب هم درین مده پاک خاطر حضرت نیم رضا بود و اما درینو اعراف النص
فان رفیقان بحباب و ایت ماب قطب الاقطاب و دیگر صاحبزادگان اختیاریت و ایت
حسبه و نفوس ائمه مطلقان است به وقت حضرت قدس سره قبال بلب و از مد
نشدت بقصد بین کینه ایش کانت وین است و بحباب و ایت ماب قطب

این طوطی صد دریافت که در واقع عزیمت بریت در دل می دارم. اما متعلقان را در بری
 دیار ناقد ردا گذاشتن نمی توانم. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى**.

قریب تر از همان طوطی عزیمت معمم خواهد گردید آخرالامر بطریق معمول که گاه گاه
 غفلت محرابیایان سیر می نمودند به مرکب و خدم برسم معبوده از حجره حق پرست چو آن
 تنها بیرون آمده راه بیابان گرفت مردمان پنداشتند که برای تفریح طبع به سیر بیان تشریف
 برده اند و این خادم از این معنی اطلاع داشت فلیفه برحق شاه عبدالحق برادرزاده حقیقی
 آنحضرت را که در آن وقت کسب حقائق بخدمت ممتاز بود محرم راز ساخته با اتفاق برای تفحص
 در بیان درآمد. بسعی تمام پیابوس آنحضرت بادی معرفت سعادت اند و زگشت به چند بعرض
 رسانید که سامعه چند توقف شود تا که ارباب سوار می بهم رسانند موافق رای صواب اندیش نیاند.
 پیاده پاتا محمد آباد تشریف شاه غلام احمد نزول فرمود شب شب که ارباب سوار می بهم رسانیده
 چو از شب بسته مانده روانه غازی پور شد.

همان شب این خبر لوالی ملک رسید که دولت و برکات و سعادت از این دیار انتقال
 فرمود. هر چند که ارکان دولت خود را در وقت شب معین ساخت که شب شب رفته بفر و نیاز تمام
 از محمد آباد بیشتر رفتن ندیدند مردمان معین در رفتن شب تصور نمودند از جناب ولایت سعادت
 پیابوس جاهل نه شد. در هر کوچه و بازار این خبر شائع گشت. هر یک دست تا سفت مالیدند
 و آنحضرت از محمد آباد گوهره در همان روز به موناٹ بهمن داخل شد. خطوط نواب متواتر
 رسید که این غلام در بند و بست اطراف ممالک مشغول است از این باعث سعادت پیابوس مستفید
 گردید و منفعت نماند توقع آن است که حضرت چو دولت و اقبال در قایم آباد که وطن مالونه
 این پادشاه است نزول فرمایند.

بوی اوج سعادت بد ما افتد گزرا گذری بر مقام نشست
 بعد از آن بر وجه و سیر مکان که مگر کوزه خاطر همایون خواهد بود صورت اقامه بطریق خواهد آمد
 کار برد از آن خود را که در قیسم آید جمع موزارت مالی و ملکی بودند پروا نجات متواتر مثل
 تالیفات این معنی ارسال داشت که حضرت دَامَ ظَلَمَهُ بَعْدَ مِیْمَنَتِ لِرُؤُوسِ عُدُوِّ دِیَارِ مَعْمُورِ
 در شرف می سازند بید که همه استقبال نموده بگانه دلپذیر نشاندند در خدمت بی نیاز مندی تمام
 حاضر خواهد بود حافظ محمد علی ز اولاد کبار قدوة العالین شاه محمد عبدالحق ردولی که سوا حق
 صادق صحبت مصاحبت گرم داشت مأمور شد که بمذاومت حضرت دَامَ ظَلَمَهُ مشرف شده همراه
 رکاب سعادت انتساب در قاصم آباد آمده بهر یک راه همت خدمت تالیفات بلیغ نمود به تحصیل
 تمام تالیفات آن آید و فقط محمد علی حساب لام بعمل آورده آنحضرت را در بار قاصم آباد که مکانه
 راحت افزاست با حیره تمام جاداد بهر یک مأمور که مأمور بود بکار گذران تالیف بلیغ
 فرموده بحضور نواب معاودت نمود حکم شد که معتمد چند بازاد و احباب متوجه آستانه شوند
 متعلقان حضرت را ملازم رکاب بوده بدین جا رسانند

چون مردمان نواب با قدم و چشم در و صفت آباد رسیدند خبر لوالی ملک رسید که فردا
 متعلقان حضرت به غازی پور تشریف خواهند برد یکی از برادران خود را متعین کرد که زودتر
 رفته مردمان نواب را از بیرون متعلقان حضرت باز دارد اتفاقا بمان شب بر او زوالی ملک
 بدین حد اتفاق کرد مردمان مأمور در تعین و تدبیر شدند متعلقان حضرت دَامَ ظَلَمَهُ به
 بعد از تشریف به دند خیمه به نواب رسید که متعلقان حضرت تشریف می آورند معتمدان از حضور
 متعین شدند که تشریف غازی پور در موضع الواجبه استقامت مقرر نمایند بهر چه اسباب فائزگی
 در این راه می باشد بهر چه در خدمت و خدمت گرم باشند خود را در خدمت نواب شرف

پیشوم الغرض حضرت دَامَ ظِلَّةً باستعفاء در اینجا استقامت فرمود بعد از آنکه در نواب
از ترديد و است طواف ملک و جمعی نمود متوجه غازی پور شد اول به پالوکی خدمت سعادت
اندوز گشته بعده رخصت خواست که پروانه پنج دیهه بپردازد خراج خادمان جناب ولایت نواب
خرتاد با وجود تعیین مواضع در خراج از خود بهر قسم اجالت می نمود و دنیا مندی با آنکه در
حسب الامر آنحضرت خانقاهی عالی مکان نزدیک بر سواد شهر متعدد پناه فرمود.

فقرا و طلباء و مساکین و از هر قسم عالم در ظل حمایت جناب ولایت پرورش می یافتند و
سکنه آن دیار از هر قسم مردم رویه نیاز بجناب ولایت آوردند و بدستگیری آنحضرت فی الحال
بمطالب خود کامیاب می شدند. الغرض بتوجهات حضرت دَامَ ظِلَّةً روز بروز جاه و جلال نواب
بترقیات می رسید و اعلام اقبالش سر آسمان میکشید چه بخدمتگیری جناب ولایت در دوش متمکن
گردید همیشه بنیاز مندی تمام راضی و شاکر می بود. و قتی زمینداران پرگنه کوما جوبط از جاده
اطاعت منحرف شده رایت بیفرمانی بر افرشتند. هر یک زمینداران سرکار غازی پور در خود با
جهت رفاقت فرقه باغی عهد و پیمان نمودند مقداری از افاغنه نوکر داشته با جمیعت مور و بلخ
اراده مقابل نواب داشتند پس هر یک از ارکان دولت صلاح مقرر نمودند که ازین جنگ درگذشتن
اولی تر است چه ثبات قدم درین محاربه باب بطلب هر دو نظر نمی آید الغرض بمالو تمام خوبی
در دل نواب انداختند اما چون فرقه باغی دید که نواب از دارالامارت قدم بیرون نمی نهند
دل و دماغ آنها و چند گشت قدم از دایره انقیاد یک حرت بیرون نهادند و سرشورش و فساد
برداشتند نواب را تاب تحمل آن حرکات باقی نماند بجناب ولایت نواب پالو مشرف گشت و
شکایت آن قوم در میان آورد. جهت فی دوزی خود بجهت ازاں حضرت درخواست نمود و برامید جواب
نواب ایستاده ماند حضرت دَامَ ظِلَّةً از مکاشفه سر برآورد و این بیت بر زبان مبارک رانده

ان الله لا يهدي القوم الضالين

نواب آباد بنامندانه به تقدیم بنایند و نادانان و قوامان عزیزیت محاربه و
کوهی به کوچ بهای قوم سید و مملکت پر و سبب آخر شکسته عظیم بفساد انقاد جماعت بسیار
گشته شدند و گریست چو قوم و چون در آب غرق گشته برشته زخمی و نیم جان شده اند از آتش
عقاب امان خواسته جان بسامت بردند و غیرت ایشان را است اسلام انقاد

الحمد لله که تقدیر بنای ایت فی الحال با حسن و حیره ظهور یافت نواب نزول
آیات فتح اعتقالات تمام و نیازمندی با کلام در بنای و ایت نایب پیدا کرده و به یکست
حسن افتقاد بر هر چه و جنگی که متوجهی شد مظهر و فسوری آشت

بعد در ایام بقتضای گردش زمانه برب صدر بعضی امور نامالام در عقاب نواب
شجاع الدوله جهاد افتاده تا یکسال در لکهنو بماند درین حال و الفاضل متواتر شرح احوال
پرنمایان خود بنای حضرت بخشوع و صنوع تمام می گذرانید و از افعال ناپسند تو به میکرد و از انجا
که حق تعالی این طائفه را خلعت تحکیم و اخلاق الله در پوشانیده است تا به فرد سوائی
نظم محبت و شفقت الهی دیگر محظور ندارند و درخواست نواب مذکور بشفقت اجابت رسید ای
بنده را حکم شد که شرافت فضل علی خان را بیارید و در آن وقت از اخص نواب اثری در گفت
و شنود بود مقدمه نهایت مجهول یافته می شد چو بنده از حضور یا موباد در آن فضل علی خان شد
تو بنی تمام توجه لکهنو گشتم چو در اینبار رسیدم مقدمه معروض را مجهول یا موباد متحیر شدم که الی
یوم میسر از زبان چهارک حضرت قدس سراف شرف صدر و یافته حق تعالی بشفقت اجابت
فرموده است ای حال باید امید که چگونه صورت ظهوری یابد پس مجددی را می نمودم در لکهنو
بعد قطب بکانت شجاع الدوله در ایام فضل علی خان را در حضور یا موباد در لکهنو عطف

گردید چون صبح شد دو گانه عید ادا نمود و متوجه ال آباد گشت. فضل علی خان نیز همراه یکاپ
بر در باز در اندک ایام اجعت به لکهنو گرد و فضل علی خان را از لکهنو به سر فزاری تمام بجناب
غازی پور روانه ساخت. الغرض چوں نواب بغازی پور رسید بجناب ولایت مآب
سعادت پابوس حاصل کرد و لب تشکر گذاری و معذرت کشاد.

بعد در ایام بکر شمه توجه آنحضرت حکومت دیار اعظم کده بهم بد و مفوض گشت درین
میان بعضی حرکات ناپسندیده که باعث خاطر بود از روی ظهور آمد تا از حکومت دیار تدریم
و جدید معزول گردید و عمل داری اعظم کده براجہ محمد اعظم ثانی مفوض گشت درین اثنا راجہ مذکور
و دیگر اقربا و مخدعان با اعتقاد آنحضرت درخواست نمودند که آنحضرت بوطن تشریف آوند که
آبادی این دیار و استقامت سکنة این ملک وابسته بذات بابرکات ایشان است. الغرض بعض
آن جماعت بشرت قبول و وصول گردید پس بتاریخ دهم شهر حجب المرب سنیک هزار و یکصد
و هفتاد و شش باستانه و حدت آباد عرب لهره توجه نمودند.

در ایامی که بندگان جناب ولایت مآب بغازی پور تشریف از زانی فرمودند شیخ
کلیم الشریکی از عمده اکابر آنجا مشتاق ملازمت گشت. اما غرض صحبت مانع گردید. چنانکه
طالب کرامات آنحضرت شد پس در آستانه مخدوم خود استخاره نمود در معامله از روحانیت
جد بزرگوار خود پرسید که این درویش محبوب الرحمن حضرت شاه ابوالخوش گرم دیوان در این جا
تشریف آورده اند عزم ملازمتش میدارم. درین معنی هر چه فرمان شود عمل کرد. جد بزرگوار
ایشان در معامله فرمود که ذات بابرکات آن درویش صفائش بمالات عدیل ندارد. البته
سعادت زیارت حاصل باید نمود و حصول مطلب خویش از اهل جناب در خواست باید کرد شیخ
کلیم الشریکی در این وقت در آن خود بصدرقینت بجناب بندگان ولایت رجوع نمود. خود گفت که من

درین عالم از زندگان جناب ولایت فرزند حق تعالی عزت فرید بشر
در جناب عابد پالوس شریف شوم چون نیت صدق دل بود حضرت محب
توبه فساد

بعد یک سال حق تعالی پسرے کرامت کرد آن شیخ بزرگ زین معنی شادان و عابد
پالوس جناب ولایت مآب رسید و این حقیقت بزبان خود بمشور عرض نمود از فیض صحبت
آن حضرت دلش از دنیا سرد شد بعد مدتی یا انقطاع کلی دست داد و یک از طالبان
صدق گشت چون در قدیم زندگان جناب ولایت است که گه به عقبه به روزگار
تشریف آوری فرموده اند اما هر که مشتاق پالوس می آید باو تواضع و اخلاق قصور
را نیافته است همه پالوس غایب پور چون این طریق دانسته بودند در او کمال حال از شرف
آن پالوس استقامت نصیب نمانده آخرت هفتاد و نه ولایت حضرت گرم دیوانه
بعد از آنکه پالوس شرف اختصاص یافتند و در باقی ماند که فیض و شکری جناب ولایت
بمدت نمود هر یک از اعلی و ادنی و یا مومن و جهات آنحضرت است

جامع کلمات صوری و معنوی شیخ روح الامین مرید و خلیفه و همیشه زاده آنحضرت
بفیض صحبت کلمات انسانی رسید و از اولاد بکار حضرت مخدوم شاه اسماعیل خراسانی خلیفه
شیخ نصیر الدین چراغ دلی است روزی در حویلی غازی پور در مجلس محرابه با یکدیگر محبت
و از آن شجره پور که از خادمان گفت که معلوم نیست که حضرت مابکدام مقام ولایت اختصاص
یافته اند؟ چون صحبت بود شیخ روح الامین فرمود این قدر می دانم که روزی در محرابه دیدم
جمعی کثیر از انوار ولایت از سمت ایشان لامع بود و در ضمن این حویلی نزول
شده بود و در آن یک ساعت محال نمود زود متوجه حرم حضرت پادشاه

طلحه ششم تا از آمدن این جماعت خبر رسیده

چون در محله درآمد دیدیم که حضرت لباس ۶ و سانه در بر دارند و از علی بن مهزیار متعجب
میستند. بعد از آن حال متعجب شدم که حضرت خلاف طریق فتیله آورده اند پس
جماعت و ایشان که بر آن دیدن آمده اند چه خواهند گفت. الغرض چنانچه پیشتر عرض
نکردم خسته دل از اینجا باز گشتم اما آثار ناخوشی بر چهره من ظاهر بود. چون آل جماعت بزرگ
مارا دیدند فرمودند که موجب ناخوشی چیست؟ سبب ناخوشی ظاهر نتوانستم کرد پس یکبار ایشان
فرمود معلوم می شود که در وقت خاطر شمار از ملاحظه تغیر لباس حضرت شاه ابو الفوٹ است خاطر
جمع دارند. حق تعالی آنجناب را بکمال مرتبه محبوبی رسانیده بر آن تهنیت آمده ام باستماع
این سخن از غایت خوشی بیدار شدم پس از آنجا معلوم می شود که حضرت دایم ظلّه
بمقام خوبی تقرب یافته اند.

آن روزی فرمایند که در معامله بزیارت جد خود حضرت مخدوم شاه اسماعیل قدس سره
بدولت وصال روحانیه آنحضرت مشرف شدم گستاخانه معروض داشتم که ولایت به یک انبیاء
به یک اولیاء می باشد حضرت ما را از ولایت کدام انبیاست؟ حضرت مخدوم فرمود که شاه
ابو الفوٹ را ولایت ابراهیمی است. درین سوال و جواب بیدار شدم. قول حضرت مخدوم در
دل من تصدیق یافت که حضرت ابراهیم علیه السلام تواضع ضعیف مأمور بود. حضرت
با هم این خلافت مأمورند.

در نه یک هزار و یکصد و هفتاد و هشت ایام غیبی مضمون آیه الکلّت لکم دینکم
و التّصیّت علیکم نعمتی در دل فیض منزل حضرت قبله القاب متمکن ساخت. اگر
ایک کلمات مفارقت تقریب فیض از بعضی از لایزال فیض در میان میزد. خان صبر

دعاقت از هواخان می رود گاهی بشکایت زمانه می پرداخت و گاهی بر زبانی و دلدادگی
میساخت تا بعد از غنائی رفته چند در پی در اعضا، مبارک آنحضرت پیدا شد و گفته در
بازوای راست انتقال میکرد و ساعتی در بازوای چپ و لحظه در میان لحد در ران بدین
گونه در هر محفل می شد تا آنکه بستان پنج جمادی اخیری رسید.

آنحضرت خلعت عادت از حجره حق پرست بپوشید و لالت خادما که به سبب رفتن
بصارت چشم بدان احتیاج میداشت عزیمت بیرون آمدن نمود تنها چون آفتاب دروازه
بیرون را از شعاع ولایت نور ساخت هر را ازین حرکت غیر معمول موجب متعجب شد.
عائزان خاک قدم مبارک را سرمه دیده جهان بین نمود چو سایه از عقب می رفتند پس
بر حیوثره مسجد جلوس فرمود عبد اللہ نام نصیر بپوشید بود آمده بر قدم افتاد حکم شد که درین وقت
چیزی از سرود میدانی بگو حب الامر آن نصیر بنواختن سرود مشغول گشت بمقتدر قدس سره
را حالت وجد و شوقی دست داد تا در ران حالت بود آخر بحال خود آمده به حجره
حق پرست معاودت نمود.

بستان پنج ماه جمادی اخیری روز پنجشنبه تمام روز متعینی گشت کاتب حروف بر
مادت معهوده بعد نماز عشا به حجره حق پرست آنحضرت رفت و سعادت پابوس حاصل نمود
بسترو بالین را خلعت دستور یافت در دل خونی عظیم افتاد چه همه نقش و جواب طرف
شمال بالین میداشت و بیش نقش طرف مغرب نخبه پوستی برائے نماز شود درین وقت دید که
حجره تمام از گل تازه پاک ساخته اند و آن نقش و نخبه پوش را برین برده اند نقش بک و خرد وطن
مشرق بالین گسترده است و رویا ن نوشته نهاده آنحضرت گوشه شمال و مغرب گشت اند و مخدوم
را و والاکر عبد العظیم زاد الله عمرة و قدرة استادان و پیچ را قریب روشن مالش می نمایند

چون دست در قدم نهادم از اسم بنده بجناب ولایت آگاهی دادند از زبان مبارک
فرمودند که بیایید. اما در سخن گفتن تکلیف تمام یافتیم دانستم که درین وقت در شدیدی است
ساعی گذشت در درو شد بطریق معهود بکلمات هر قسم متکلم شدند تا دیر بخوشی تمام نشسته
بودند چنانچه نیم شب منقضی گشت. کاتب حروف تقسیم طعام به فقرا و طلباء مامور شده
نصبت یافت و محمدم زاده والا کبر عبد العظیم هم برای نماز عشا مامور شد.

همین که طعام به هر یک به تقسیم و مسافر قیمت نمودم بهر تئیش پادراز کردم که کینه کے خادم
آنحضرت قدس سره در محن مجروح بود سه بار آواز الله شنید. در محرو در آمد و دید که آنحضرت
باجوب حقیقی به رنگ گشت. شور در حرم محترم افتاد. هر یک پسران و خادما حاضر شدند
چون پارچه جهت کفن همیانشده در وقت شب تدفین صورت نه بست. بامداد روز جمعه
از دو چار جا پارچه کفن به قیمت آوردند. وقت قطع در هر یک پارچه امتیاز میکردند تا
آنچه نیک و بهتر باشد قطع باید کرد.

درین اثناء میسر در اینجا حاضر بود بر خاست و گفت که در خانه من پارچه قسم اول
موجود است نذر کرم. چون آن پارچه را بیاورد در واقع نفیس و بهتر بود. آخر همان
پارچه نذر را قطع کردند.

حضرت قدس سره از رسم قدیم بود که از محصول اراضی دیهات ملک آباء و اجداد
گاهی در قوت و لباس خود خرج نمی کردند مگر از وجه تذکره بهم می رسید حق تعالی درین وقت
هم رسم آنحضرت را بعمل خود قائم داشت. الغرض بجانب شمال از صحن مسجد در باغ زیر درخت
گهری مدفون ساقند رحمة الله علیه. و این کاتب حروف در تاریخ وفات آب
اعلیٰ القباب این ابیات الشانود چنانچه از مصرع بیت آخر سه وفات می برآید :

شاه ابوالفتح آل گرای شاه
 بود در وقت خویش طبل الله
 شرح احوال اندرین صفو که آمد کوتاه
 معرعه آخرین ز تاریخش مال اوست گواه
 منه و عشرین از جهاد انیس
 نیم شب از آدینه شو آگاه
 گفت یافت بگوش اهل سخن
 گشته محبوب حق فنا فی الله

علاء بصری

بتاریخ ۲۴ رجب المرجب ۱۳۱۰ هجری

منظوم نسب نامه در زبان فارسی (دعای شریف)

نسرده محبوب مرشد کامل
 باب آل رحمتا محمد شاه
 بعد از آل هشت شاه اسمعیل
 صاف ترسینه از خیال غیر
 بوسید آل مؤمن کامل
 شیخ عثمان بن محمد شاه
 بعد از آل شاه چاند پیر کبیر
 شاه معروف اول آل مخدوم
 بعد شاه آل محمد مخدوم
 شاه حضرت محمد است ولی
 در درج شرف فیاض الدین
 بعد از هشت شاه تاج الدین
 شیخ الاسلام شاه جلال الدین
 شاه ابو نصر جامع البرکات
 بعد از آل بود شاه عبدالرزاق
 بعد از هشت ابو صالح موسی
 بود یکی زاهد مرد کامل
 رسید داود مجنون کشاف
 مومن ابون مظفر اسلام
 بود عبد الله محض قبل فقره
 حسن مشی راست جانشین
 آل رفیع المکان امام حسن
 شاه ابو الفوت قلب دریا دل
 هست در وصف او زبان کوتاه
 کعبه نقر را خود دوست قلیل
 جامع السلم حاجی ابو الفیصر
 شاه معروف ثانی و اصل
 مظفر نور و عدت الله
 آنکه در وقت خود بدانت نظیر
 ابن شاه مشید مرحوم
 واقف سر ظاهر و ملکوم
 در ره حق جهاد دوست علی
 پسر شاه تاج الدین گزین
 بهاد الدین راست جانشین
 علی جمال داود مسند نشین
 معدن الصدق منبع الحسانات
 شاه محی الدین مرشد آفاق
 پاک زاد جناب عبد الله
 شاه محمد رهبر و اصل
 منبع فیض موطن انصاف
 پستی دین عتین و الاکرام
 آل امام السید احمد
 گل گلزار جامع دین مشین
 عترت پاک علی ابو الحسن